

ΔΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΣΑΜΟΣΑΤΕΩΣ

ΤΟΞΑΡΙΣ Η ΦΙΛΙΑ.

ΜΕΤΑΤΥΠΩΘΕΙΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΓΙΝΗ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ.

ΕΝ ΑΙΓΙΝΗ,

ΕΝ ΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΙ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑ Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΚΟΣΜΗΤΟΥ.

1830.

093-19-010

010 250.2.00

Διαφύλαξη

ΔΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΣΑΜΟΣΑΤΕΩΣ

ΤΟΞΑΡΙΣ Ἡ ΦΙΛΙΑ.

ΜΝΗΣΙΠΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟΞΑΡΙΣ.

ΜΝΗΣ. Τί φης, ὦ Τόξαρι; θύετε Ὁρέστη καὶ Πυλάδην ὑμεῖς οἱ Σκύθαι, καὶ θεοὺς εἶναι πεπιστεύκατε αὐτούς;

ΤΟΞ. Θύομεν, ὦ Μνήσιππε, θύομεν· οὐ μὴν θεοὺς γε οἰόμενοι, ἀλλὰ ἀνδρας ἀγαθοὺς.

ΜΝΗΣ. Νόμος δὲ ὑμῖν καὶ ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἀποθανοῦσι θύειν ὡσπερ θεοῖς;

ΤΟΞ. Οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐορταῖς καὶ πανηγύρεσι τιμῶμεν αὐτούς.

ΜΝΗΣ. Τί θηρώμενοι παρ' αὐτῶν; οὐ γὰρ δὴ ἐπ' εὐμενεῖα θύετε αὐτοῖς, νεκροῖς γε οὖσιν.

ΤΟΞ. Οὐ χεῖρον μὲν ἴσως, εἰ καὶ οἱ νεκροὶ ἡμῖν εὐμενεῖς εἶεν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ζῶντας ἄμεινον οἰόμεθα πράξειν, μεμνημένοι τῶν ἀρίστων, καὶ τιμῶντες ἀποθανόντας· ἡγούμεθα γὰρ οὕτως ἂν ἡμῖν πολλοὺς ὁμοίους αὐτοῖς ἐβελῆσαι γενέσθαι.

2. ΜΝΗΣ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀρθῶς γινώσκειτε. Ὁρέστην δὲ καὶ Πυλάδην, τίνος μάλιστα θαυμάσαντες, ἰσοθέους ἐποίησαθε καὶ ταῦτα, ἐπηλυδας ὑμῖν ὄντας, καὶ τὸ μέγιστον, πολεμίου; οἶγε, ἐπεὶ σφᾶς ναυαγία περιπεσόντας οἱ τότε Σκύθαι συλλαβόντες ἀπήγαγον, ὡς τῇ Ἀρτέμιδι καταθύσοντες, ἐπιθέμενοι τοῖς δεσμοφυλάξι, καὶ τῆς φρουρᾶς ἐπικρατήσαντες, τὸν τε βασιλέα κτείνουσι, καὶ τὴν ἱέρειαν παραλαβόντες, ἀλλὰ καὶ

τὴν Ἄρτεμιν αὐτὴν ἀποσυλήσαντες, ὄγοντο ἀποπλέοντες, καταγελάσαντες τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν [νόμου]. Ἔστε, εἰ διὰ ταῦτα τιμᾶτε τοὺς ἄνδρας, οὐκ ἂν φθάνοιτε πολλοὺς ὁμοίους αὐτοῖς ἐξεργασάμενοι καὶ τούντευθεν αὐτοὶ ἤδη πρὸς τὰ παλαιὰ σκοπεῖτε, εἰ καλῶς ἔχει ὑμῖν πολλοὺς εἰς τὴν Σκυθίαν Ὀρέστας καὶ Πυλάδας καταίρειν. Ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖτε τάχιστα ἂν οὕτως ἀσεβεῖς αὐτοὶ καὶ ἄθεοι γενέσθαι, τῶν περιλοιπῶν θεῶν τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν ἐκ τῆς γῶρας ἀποξενωθέντων· εἰτ', οἶμαι, ἀντὶ τῶν θεῶν ἀπάντων, τοὺς ἐπὶ ἐξαγωγῇ αὐτῶν ἤκοντας ἄνδρας ἐλθειάσατε, καὶ ἱεροσύλους ὑμῶν οὕσι θύσετε ὦ, θεοῖς.

3. Εἰ γὰρ μὴ ἀντὶ τούτων Ὀρέστην καὶ Πυλάδην τιμᾶτε, ἀλλ' εἰπέ τί ἄλλο, ὦ Τόξαρ, ἀγαθὸν ὑμᾶς εἰργάσαντο, ἀνθ' οὗτου, πάλαι οὐ θεοὺς εἶναι δικαιοῦσαντες αὐτοὺς, νῦν τὸ ἔμπαινον θύσαντες αὐτοῖς, θεοὺς εἶναι νεμομύκατε, καὶ ἱερείοις ὀλίγου δεῖν τότε γενομένοις ἱερεῖα νῦν προσάγετε; γελοῖα γὰρ ἂν ταῦτα δόξειε, καὶ ὑπεναντία τοῖς πάλαι.

ΤΟΞ. Καὶ ταῦτα μὲν, ὦ Μνήσιππε, γενναῖα τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ἃ κατέλεξας· τὸ γὰρ, δυο ὄντας, οὕτω μέγα τόλμημα τολμηῆσαι, καὶ τοσοῦτον ἀπὸ τῆς αὐτῶν ἀπάραντας, ἐκπλεύσαι εἰς τὸν Πόντον, ἀπειρατόν ἐτι τῆς Ἑλλήσιν ὄντα, πλὴν μόνων τῶν ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς ἐς τὴν Κολχίδα στρατευσάντων, μὴ καταπλαγέντας μῆτε τοὺς μύθους τοὺς ἐπ' αὐτῶ, μῆτε τὴν προσήγοριαν καταδείξαντας, ὅτι ἄξενος ἐκαλεῖτο, οἶα, οἶμαι, ἀίριων ἔθνων περιοικούντων· καὶ ἐπειδὴ ἐκλώσαν, οὕτως ἀνδρείως χρήσθαι τῷ πράγματι, καὶ μὴ ἀγαπῆσαι, εἰ διαφρευζονται μόνον, ἀλλὰ τιμωρησαμένους τὸν βασιλεῖα τῆς ὕβριος, καὶ τὴν Ἄρτεμιν ἀναλαβόντας, ἀποπλεύσαι· πῶς ταῦτα οὐ θαυμαστά, καὶ θεῖας τινὸς τιμῆς ἄξια παρὰ πάντων, ὅποσοι ἀρετὴν ἐπαινοῦσιν; ἄταρ οὐ ταῦτα ἡμεῖς Ὀρέστη καὶ Πυλάδῃ ἐνιδόντες, ἤρωσιν αὐτοῖς χρώμεθα.

4. ΜΝΗΣ. Λέγοις ἀνῆδη ὅ,τι σεμνὸν καὶ θεῖον ἄλλο ἐξεργάσαντο· ἐπεὶ ὅσον ἐν τῷ πλῶ καὶ τῇ ἀποδημίᾳ, πολλοὺς ἂν σοὶ θειοτέρους ἐκείνων ἀποδείξαιμι τοὺς ἐμπόρους, καὶ μάλιστα τοὺς Φοινίκας, τοὺς οὐκ ἐς τὸν Πόντον, οὐδὲ ἄχρι τῆς Μαιώτιδος καὶ τοῦ Βοσπόρου μόνον ἐσπλέοντας, ἀλλὰ πανταχοῦ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ βαρβαρικῆς θαλάττης ναυτιλλομένους· ἔπασαν γὰρ οὗτοι ἄκτην, καὶ πάντα αἰγιαλὸν, ὡς εἰπεῖν, διε-

ρευνησάμενοι καθ' ἕκαστον ἔτος, ὄψε τοῦ μετοπώρου εἰς τὴν αὐτῶν ἐπαινιασιν· οὗς κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον θεοὺς νόμιζε, καὶ ταῦτα, καπλήους καὶ ταριχοπόωας, εἰ τύχοι, τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ὄντας.

5. ΤΟΞ. Ἄκουε δὴ, ὦ θαυμάσιε, καὶ σκόπει, καθ' ὅσον ἡμεῖς οἱ βάρβαροι εὐγνωμονέστερον ὑμῶν περὶ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν κρίνομεν, εἶγε ἐν Ἄργει μὲν καὶ Μυκῆναις οὐδὲ τάφρον ἔνδοξόν ἐστιν ἰδεῖν Ὁρέστου ἢ Πυλάδου, παρ' ἡμῶν δὲ καὶ νεὺς ἀποδεδείκται αὐτοῖς ἅμα ἀμφοτέροι, ὡσπερ εἰκὸς ἦν, ἑταίροις γε οὕσι· καὶ θυσίαι προσάγονται, καὶ ἡ ἄλλη τιμὴ ἅπασα· Κωλύει τε οὐδὲν, ὅτι ξένοι ἦσαν, ἀλλὰ μὴ Σκυθαί, ἀγαθοὺς κερκίσθαι· οὐ γὰρ ἐξετάζομεν, ὅθεν οἱ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ εἰσιν, οὐδὲ φηνοῦμεν, εἰ μὴ φίλοι ὄντες ἀγαθὰ εἰργασαντο· ἐπαινοῦντες δὲ ἅ ἔπραξαν, οἰκείους αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἔργων ποιούμεθα. Ὁ δὲ δὴ μάλιστα καταπλαγέντες τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐπαινοῦμεν, τοῦτό ἐστιν, ὅτι ἡμῖν ἔδοξαν φίλοι οὗτοι δὴ ἄριστοι ἀπάντων γεγενῆσθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις νομοθέται καταστήναι, ὡς χρὴ τοῖς φίλοις ἀπάσης τῆς τύχης κοινωνεῖν, καὶ ὑπὸ Σκυθῶν τῶν ἀρίστων θεραπευεσθαι.

6. Καὶ ἅ γε μετ' ἀλλήλων, ἢ ὑπὲρ ἀλλήλων ἔπαθον, ἀνὰ γράψαντες οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐπὶ στήλης γαλικῆς, ἀνέθεσαν εἰς τὸ Ὁρέστειον, καὶ νόμον ἐποίησαντο, πρῶτον τοῦτο μᾶθημα καὶ παιδεύμα τοῖς παισὶ τοῖς σφετέροις εἶναι τὴν στήλην ταύτην, καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς γεγραμμένα δικυμνημονεῦσαι· θάττον γοῦν τούνομα ἕκαστος αὐτῶν ἐπιλάβοιτο τοῦ πατρὸς, ἢ τὰς Ὁρέστου καὶ Πυλάδου πράξεις ἀγνοήσειεν· ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ νεῶ τα αὐτὰ, ὅποσα ἢ στήλη δημοί, γραφαῖς ὑπὸ τῶν παλαιῶν εἰκασμένα δεῖκνυται· πλέων Ὁρέστῃς ἅμα τῷ φίλῳ, εἶτα ἐν τοῖς κρηνοῖς διασφρακίσης αὐτῷ τῆς νεὺς συνειλημμένος, καὶ πρὸς τὴν θυσίαν παρεσκευασμένος, καὶ ἡ ἱφιγένεια ἤδη κατάχεται αὐτῶν· καταντικρὺ δὲ ἐπὶ τοῦ ἐτέρου τοίχου, ἤδη ἐνδεδικώς τα δεσμὰ γέγραπται, καὶ φονεύων τὸν Θίαντα, καὶ πολλοὺς ἄλλους τῶν Σκυθῶν· καὶ τέλος ἀποπλέοντες, ἔχοντες τὴν ἱφιγένειαν, καὶ τὴν θεῶν· οἱ Σκυθαὶ δὲ ἄλλως ἐπιλαμβάνονται τοῦ σκάφους ἤδη πλέοντος, ἐκκρεμάνυμενοι τῶν πηδαλιῶν, καὶ ἐπαναβαίνειν πειρώμενοι, εἰτ' οὐδὲν ἀνύσαντες, οἱ μὲν αὐτῶν τραυματίαι, οἱ δὲ καὶ δεεὶ τοῦτο ἀποντήχονται πρὸς τὴν γῆν. Ἐνθα δὴ καὶ μάλιστα ἴδοι τις ἄν,

ὁπόσῃ ὑπὲρ ἀλλήλων εὐνοίαν ἀπεδείκνυντο ἐν τῇ πρὸς τοὺς Σκυθὰς συμπλοκῇ· πεποιήκα γὰρ ὁ γραφεὺς ἑκάτερον, ἀμελοῦν-
τα μὲν τῶν καθ' ἑαυτὸν πολεμίων, ἀμυνόμενον δὲ τοὺς ἐπιφε-
ρομένους θατέρῳ, καὶ πρὸ ἐκείνου ἀπαντᾶν πειρώμενον τοῖς
ταξέμμασι, καὶ παρ' οὐδὲν τιθέμενον, εἰ ἀποθνεῖται, σώσας
τὸν φίλον, καὶ τὴν ἐπ' ἐκείνον φερομένην πληγὴν προαρπάσας
τῷ αὐτοῦ σώματι.

7. Τὴν δὴ τοσαύτην εὐνοίαν αὐτῶν, καὶ τὴν ἐν τοῖς δει-
νοῖς κοινωνίαν, καὶ τὸ πιστὸν καὶ φιλέταιρον, καὶ τὸ ἀληθές
καὶ βέβαιον τοῦ πρὸς ἀλλήλους ἔρωτος, οὐκ ἀνθρώπινα ταῦτα
ὠήθημεν εἶναι, ἀλλὰ τινος γνώμης βελτίονος ἢ κατὰ τοὺς
πολλοὺς τούτους ἀνθρώπους, οἱ μέχρι μὲν κατ' οὖρον ὁ πλοῦς
εἶη, τοῖς φίλοις ἀγανακτοῦσιν, εἰ μὴ ἐπίσης κοινωνήσουσι
τῶν ἡδέων· εἰ δέ τι καὶ μικρὸν ἀντιπνεύσειεν αὐτοῖς, οἴχον-
ται, μόνους τοῖς κινδύνοις ἀπολιπόντες. Καὶ γὰρ οὖν καὶ τότε
ὅπως εἰδῆς, οὐδὲν Σκύθαι φιλίας μείζον οἴονται εἶναι, οὐδὲ
ἔστιν ἐφ' ὅτῳ ἂν τις Σκύθης μᾶλλον σεμνύναιτο ἢ ἐπὶ τῷ συμ-
ποῆσαι φίλῳ ἀνδρὶ, καὶ κοινωνῆσαι τῶν δεινῶν ὥσπερ οὐδὲν
ὄνειδος μείζον παρ' ἡμῖν τοῦ προδότην φιλίας γεγενῆσθαι
δοκεῖν. Διὰ ταῦτα Ὁρέστην καὶ Πυλάδην τιμῶμεν, ἀρίστους
γενομένους τὰ σκυθῶν ἀγαθὰ, καὶ ἐν φιλίᾳ διενεγκόντας, ὁ
πρῶτον ἡμεῖς ἀπάντων θαυμάζομεν, καὶ τούνομα ἐπὶ τούτοις
αὐτῶν ἐθέμεθα, Κοράκους καλεῖσθαι· τούτο δὲ ἐστίν, ἐν τῇ
ἡμετέρᾳ φωνῇ, ὥσπερ ἂν εἴτις λέγοι, φίλοι δαίμονες.

8. ΜΝΗΣ. Ὡ Τάξερι, οὐ μόνον ἄρα τοξοεῖν ἀγαθοὶ ἦσαν
Σκύθαι, καὶ τὰ πηλεμικὰ τῶν ἄλλων ἀμείνους, ἀλλὰ καὶ ῥῆσιν
εἰπεῖν ἀπάντων πιθανώτατοι· ἐμοὶ γοῦν τέως ἄλλως γινώ-
σκοντι, ἤδη καὶ αὐτῶν δίκαια ποιεῖν δοκεῖτε, οὕτως Ὁρέστην
καὶ Πυλάδην ἐκθειάσαντες. Ἐλελήθεις δὲ με, ὦ γενναῖε, καὶ
γραφεὺς ἀγαθὸς ὢν· πάνυ γοῦν ἐναργῶς ἐπέδειξας ἡμῖν τὰς ἐν
τῷ Ὁρεστίῳ εἰκόνας, καὶ τὴν μάχην τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰ ὑπὲρ
ἀλλήλων τραύματα. Πλὴν ἀλλ' οὐκ ὠήθη ἂν οὕτω ποτὲ περι-
σπούδαστον εἶναι φιλίαν ἐν Σκυθαῖς· ἅτε γὰρ ἄξένους καὶ ἀ-
γρίους ὄντας αὐτοὺς, ἔχθρα μὲν αἰεὶ συνεῖναι καὶ ὀργῇ καὶ θυμῷ,
φιλίαν δὲ μηδὲ πρὸς τοὺς οικειοτάτους ἐπικναίρεισθαι, τεκμαι-
ρόμενος τοῖς τε ἄλλοις, ἃ περὶ αὐτῶν ἀκούομεν, καὶ ὅτι κατε-
σθίουσι τοὺς πατέρας ἀποθανόντας.

9. ΤΟΞ. Εἰ μὲν καὶ τᾶλλα ἡμεῖς τῶν Ἑλλήνων καὶ δι-

καύτεροι τὰ πρὸς τοὺς γονέας καὶ ὀσιώτεροι ἔσμεν, οὐκ ἂν ἐν τῷ παρόντι φιλοτιμηθῆιν πρὸς σέ· ὅτι δὲ οἱ φίλοι Σκυθαὶ πολὺ πιστότεροι τῶν Ἑλλήνων φίλων εἰσὶ, καὶ ὅτι φιλίας λόγος πλείων παρ' ἡμῖν ἢ παρ' ὑμῖν, ῥάδιον ἐπιδείξαι· καὶ πρὸς θεῶν τῶν Ἑλλήνων, μὴ πρὸς ἀγυθδῶνα μου ἀκούσης, ἣν εἶπω τι ὧν κατανεόσκα, πολὺν ἤδη χρόνον ὑμῖν συγγενόμενος· ὑμεῖς γὰρ μοι δοκεῖτε τοὺς μὲν περὶ φιλίας λόγους ἄμεινον ἄλλων εἰπεῖν ἂν δύνασθαι, τὰ ἔργα δὲ αὐτῆς οὐ μόνον οὐ κατ' ἀξίαν τῶν λόγων ἐκμελετᾶν, ἀλλ' ἀπόρη ὑμῖν ἐπαινεῖσαι τε αὐτὴν, καὶ δεῖξαι ἡλικὸν ἀγαθὸν ἔστιν· ἐν δὲ ταῖς χρεῖαις προδόντες τοὺς λόγους, δραπετεύετε, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐκ μέσων τῶν ἔργων· καὶ ὅπταν ὑμῖν οἱ τραγωδοὶ τὰς τοιαύτας φιλίας ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἀναβιβάσαντες δεικνύωσιν, ἐπαινεῖτε καὶ ἐπικροτεῖτε, καὶ κινδυνεύουσιν αὐτοῖς ὑπὲρ ἀλλήλων οἱ πολλοὶ καὶ ἐπιδακρύετε, αὐτοὶ δὲ οὐδὲν ἀξίον ἐπαινοῦ ὑπὲρ τῶν φίλων παρέχσθαι τολμᾶτε, ἀλλ' ἦν του φίλος δεθῆεις τύχη, αὐτίκα μάλα, ὥσπερ τὰ ὄνειρατα, οἴχονται ὑμῖν ἐκ ποδῶν ἀποπτάμεναι αἱ πολλαὶ ἐκεῖναι τραγωδῖαι, τοῖς κενοῖς τούτοις καὶ κωφοῖς προσωπεῖοις εἰκότας ὑμᾶς ἀπολιποῦσαι, ἃ διηρμένα τὸ στόμα, καὶ παμμέγεθις κεχηνότα, οὐδὲ τὸ σμικρότατον φθέγγεται· ἡμεῖς δὲ ἔμπαλιν, ὅσον γὰρ δὴ λειπόμεθα ἐν ταῖς περὶ φιλίας λόγοις, τοσοῦτον ἐν ταῖς ἔργοις αὐτῆς πλεονεκτοῦμεν.

10. Εἴγ' οὖν δοκεῖ, οὕτω νῦν ποιῶμεν· τοὺς μὲν παλαιούς φίλους ἀτρεμεῖν ἐκώσωμεν, εἴ τινας ἢ ἡμεῖς ἢ ὑμεῖς τῶν πάλαι καταριθμεῖν ἔχομεν, (ἐπεὶ κατὰ γε τοῦτο πλεονεκτοῖτε ἂν, πολλοὺς καὶ ἀξιοπίστους μάρτυρας τοὺς ποιητὰς παρεχόμενοι τὴν Ἀχιλλέως καὶ Πατρόκλου φιλίαν, καὶ τὴν Θησέως καὶ Πειρίθου, καὶ τὴν ἄλλην ἑταιρείαν, ἐν καλλίστοις ἔπεσι καὶ μέτροις βραψφιδούντας·) ὀλίγους δὲ τινας προχειρισάμενοι τῶν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν διχηγησάμενοι, ἐγὼ μὲν τὰ Σκυθικὰ, σὺ δὲ τὰ Ἑλληνικὰ· καὶ ὀπότερος ἂν ἐν τούτοις κρατῆ, καὶ ἄμεινους περάσῃται ταὺς φίλους, αὐτό· τε νενικηκώς ἔσται, καὶ τὴν αὐτοῦ ἀνακηρύξει, κάλλιστον ἀγῶνα καὶ σεμνότατον ἀγωνισάμενος· ὡς ἐγώ γε πολὺ ἤδιον ἂν μοι δοκῶ μονομαχῶν ἠττηθεὶς ἀποτυμθῆναι τὴν δεξιάν, ὅπερ τῆς Σκυθικῆς ἐπιτιμίον ἔστιν, ἢ χεῖρων ἄλλου κατὰ φιλίαν κακρίσθαι, καὶ ταῦτα Ἑλλήνος, Σκυθῆς αὐτὸς ὢν.

11. ΜΝΗΣ. Ἔστι μὲν, ὦ τόσσαρι, οὐ φῦλλον τὸ ἔργον, ἀν-

δοί οἶο σοί πολεμιστῆ μονομαχῆσαι, πάνυ εὐστόχους καὶ τέθιγγμένους παρεσκευασμένω τοὺς λόγους· οὐ μὴν ἀγεννῆς γε οὕτω καταπροδῶς ἐν βραχεῖ τὸ Ἑλληνικὸν ἅπαν, ὑποχωρήσασμαί σοι· καὶ γὰρ ἂν εἴη πᾶνδεινον ὑπὸ δυσὶν μὲν ἐκείνοιη ἠττηθῆναι τοσοῦτους τῶν Σκυθῶν, ὁπόσους αἶ τε μῦθοι δηλοῦσι, καὶ αἱ ὑμέτεραι παλκίαι γραφαί, ἃς μικρῶ πρόσθεν εὐ μάλα ἐξετραγώδησας· Ἑλληνας δὲ πάντας, τοσαῦτα ἔθνη καὶ τοσαύτας πόλεις, ἐρήμην ὑπὸ σοῦ ἀλῶναι· εἰ γὰρ τοῦτο γένοιτο, οὐ τὴν δεξίαν, ὡσπερ ὑμεῖς, ἀλλὰ τὴν γλῶτταν ἀποτμηθῆναι καλόν. Πότερον δὲ ὀρίσθαι γὰρ τὸν ἀριθμὸν ἡμῶν τῶν φιλικῶν τούτων προχέειν, ἢ ὁπόσω ἂν τις πλείους ἔχη λέγειν, τοσοῦτω εὐπορώτερος δόξειεν ἂν πρὸς τὴν νίκην;

ΤΟΞ. Οὐδαμῶς· ἀλλ' ὀρίσθω μὴ ἐν τῷ πλήθει αὐτῶν τὸ κράτος, ἀλλ' εἰ ἀμείνους, καὶ εἰ τομώτεροι φαίνονται αἱ σαὶ τῶν ἐμῶν, ἴσαι τὸν ἀριθμὸν οὔσαι· καιριώτερα δηλονότι ἐργάσονται μοι τὰ τραύματα, καὶ θᾶττον ἐνδῶσω πρὸς τὰς πληγὰς.

ΜΝΗΣ. Εὐ λέγεις, καὶ ὀρίσθωσαν ὁπόσαι ἱκαναί· πέντε ἔμοιγε δοκοῦσιν ἑκατέρω.

ΤΟΞ. Κάμωι δοκεῖ πρότερος δὲ λέγε, ἀλλὰ ἐπομοσάμενος ἢ μὴν ἀληθῆ ἐρεῖν· ἄλλως γὰρ ἂν πλάττειν τὰ τοιαῦτα οὐ πάνυ χαλεπὸν, καὶ ὁ ἔλεγχος ἀφανής· εἰ δὲ ἠμόσειας, οὐχ ὅσων ἀπιστεῖν.

ΜΝΗΣ. Ὁμοῦμεθα, εἴ τι καὶ ὄρκου δεῖν νομιζεις. Τίς δὲ σοὶ τῶν ἡμετέρων θεῶν ἄρ' ἱκανός ὁ Φίλιος;

ΤΟΞ. Καὶ μάλα· ἐγὼ δὲ τὸν ἐπιχώριον ὁμοῦμαί σοι ἐν τῷ ἐμυτοῦ λόγῳ.

12. ΜΝΗΣ. Ἰστω τοίνυν ὁ Ζεὺς ὁ Φίλιος, ἢ μὴν ὁπόσα ἂν λέγω πρὸς σέ, ἢ αὐτός εἰδώς ἢ παρὰ ἄλλων, ὁπόσον οἶόν τε ἦν, δι' ἀκριβείας ἐκπυθνόμενος, ἐρεῖν, μηδὲν παρ' ἐμυτοῦ ἐπιτραγῶδων. Καὶ πρώτην γέ σοι τὴν Ἀγαθοκλέους καὶ Δεινίου φιλίαν διηγῆσομαι, ἀοιδιμον ἐν τοῖς Ἰωσι γενομένην. Ἀγαθοκλῆς γὰρ οὗτος ὁ Σάμιος οὐ πρὸ πολλοῦ ἐγένετο, ἀριστος μὲν ἐς φιλίαν, ὡς ἔδειξε, τᾶλλα δὲ οὐδὲν ἀμείνων Σαμίων τῶν πολλῶν, οὔτε ἐς τὸ γένος οὔτε ἐς τὴν ἄλλην περιουσίαν. Δεινία δὲ τῷ Λυσίωνος, Ἐρρασίω, φίλος ἐκ παιδῶν ἦν· ὁ δὲ Δεινίας ἐπλουτεῖ ἄρα ἐς ὑπερβολήν, καὶ, ὡσπερ εἰκός, νεόπλουτον ὄντα, πολλοὺς καὶ ἄλλους εἶχε περὶ ἑαυτὸν, ἱκανοὺς μὲν συμπεῖν καὶ πρὸς ἡδονὴν συνεῖναι, φιλίας δὲ πλείστον ὅσον ἀπο-

δέοντας. Τέως μὲν οὖν ἐν τούτοις καὶ ὁ Ἀγαθοκλῆς ἐξητάζετο, καὶ συνῆν, καὶ συνέπινεν αὐτοῖς, οὐ πάνυ χαιρῶν τῇ τοιαύτῃ διατριβῇ· καὶ ὁ Δεινίος οὐδὲν αὐτὸν ἐντιμότερον εἶχε τῶν κολάκων· τελευταῖον δὲ καὶ προσέκρουε, τὰ πολλὰ ἐπιτιμῶν, καὶ φορτικός ἐδόκει, ὑπομιμνήσκων αἰετῶν προγόνων, καὶ φυλάττειν παραγγέλλων, ἃ μετὰ πολλῶν καμμάτων ὁ πατὴρ αὐτῷ κτησάμενος κατέλιπεν· ὥστε διὰ ταῦτα οὐδὲ ἐπὶ τοὺς κόμους ἐπῆγεν ἐτι αὐτὸν, ἀλλὰ μόνος μετ' ἐκείνων ἐκώμαζε, λανθάνειν πειρώμενος τὸν Ἀγαθοκλέα. Καὶ δὴ ποτε ὑπὸ τῶν κολάκων ἐκείνων ὁ ἄθλιος ἀναπειθεται, ὡς ἔρηρ αὐτοῦ Χαρίκλεια, Δημόνακτος γυνή, ἀνδρὸς ἐπιφανοῦς, καὶ πρώτου Ἐφεσίων τὰ πολιτικά· καὶ γραμματία τε εἰσεφοῖτα παρὰ τῆς γυναικὸς αὐτῷ, καὶ στέφανοι ἡμιμάραντοι, καὶ μῆλ' αἷ τινα ἀποδοδηγμένα, καὶ ἄλλα ὅποσα αἰ μαστροποὶ ἐπὶ τοῖς νέοις μηχανῶνται, κατὰ μικρὸν αὐτοῖς ἐπιτεχνῶμεναι τοὺς ἔρωτας, καὶ ἀναρλέγουσαι τὸ πρῶτον ἐρᾶσθαι νομίζοντας· ἐπαγωγότατον γὰρ τοῦτό γε καὶ μάλιστα τοῖς καλοῖς εἶναι οἰομένοις, ἄχρῃ ἂν λαθῶσιν εἰς τὰ δικτυα ἐμπεσόντες. Ἡ Χαρίκλεια δὲ ἦν ἀστεῖον μὲν τι γύναιον, ἐταιρικὸν δὲ ἐκτόπως, καὶ τοῦ προστυχόντος αἰετῶν, καὶ εἰ πανυ ἐπ' ὀλίγω ἐβελήσεῖ τις, καὶ εἰ προσίδοι τις μόνον, εὐθύς ἐπένευε, καὶ δέος οὐδὲν ἦν, μὴ ποι ἀντείποι Χαρίκλεια. Δεινὴ δὲ καὶ τᾶλλα τεχνίτις, παρ' ἣν τινα βούλει τῶν ἐταιρῶν, ἐπισπάσασθαι ἐραστὴν, καὶ ἀμφίβολον ἐτι ὄντα ὄλον ὑποποιήσασθαι, καὶ ἐνεχόμενον ἤδη ἐπιτεῖναι καὶ προσεκαῦσαι, ἄρτι μὲν ὄργῃ, ἄρτι δὲ κολακεία, καὶ μετὰ μικρὸν ὑπεροψία, καὶ τῷ πρὸς ἕτερον ἀποκλίνειν δοκεῖν, καὶ ὄλη συγκεκρότητο ἀπανταχόθεν ἡ γυνή, καὶ πολλὰ μηχανήματα παρεσκευάστο κατὰ κατὰ τῶν ἐραστῶν.

14. Ταύτην οὖν τότε οἱ Δεινίου κόλακες παραλαμβάνουσιν ἐπὶ τὸ μειράκιον, καὶ τὰ πολλὰ ὑπεκωμῶδουν, συνωθούντες αὐτὸν εἰς τὸν ἔρωτα τῆς Χαρίκλειας. Ἡ δὲ πολλοὺς ἤδη νέους ἐκτραχηλίσασα, καὶ μυρίους ἔρωτας ὑποκρινάμενη, καὶ οἶκος πολυταλαντοῦ ἀνατρέψασα, ποικίλον τι καὶ πολυγύμναστον κακὸν, παραλαβοῦσα εἰς τὰς χεῖρας ἀπλοῖκόν καὶ ἄπειρον τῶν τοιούτων μηχανημάτων νεανίσκον, οὐκ ἀνῆκεν ἐκ τῶν ὀνύχων, ἀλλὰ περιέχουσα πανταχόθεν, καὶ διαπειράσασα, ὅτε ἤδη παντάπασιν ἐκράτει, αὐτὴ τε ἀπώλετο ὑπὸ τῆς ἀγῆρας, καὶ τῷ κακοδαίμονι Δεινίᾳ μυρίων κακῶν αἰτία ἐγένετο· τὸ

μὲν γὰρ πρῶτον εὐθύς ἐκεῖνα ἐπ' αὐτὸν καθίει τὰ γραμματίαια, καὶ συνεχῶς πεμπομένην τὴν ἄβραν, ὡς ἐδάκρυσε, καὶ ἐπηγούπησε, καὶ τέλος, ὡς ἀπάγξει ἑαυτὴν ἢ ἄθλια ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, ἕως δὴ ὁ μακάριος ἐπεισθῆ καλὸς εἶναι, καὶ ταῖς Ἐφροίων γυναιξὶ περιπόθητος, καὶ πού συνηνέχθη πολλὰ ἰκατευθεῖς.

15. Καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἤδη βῆρον, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀλώσεσθαι ἔμελλεν ὑπὸ γυναικὸς καλῆς, καὶ πρὸς ἡδονὴν τε ὀμιλεῖσαι ἐπισταμένης, καὶ ἐν καιρῷ δακρῦσαι, καὶ μεταξὺ τῶν λόγων ἐλεεινῶς ὑποστεναάζει, καὶ ἀπίστος ἤδη λαβέσθαι, καὶ εἰσελθόντι προσδραμεῖν, καὶ καλλωπιζέσθαι, ὡς ἂν μάλιστα ἀρέσει, καὶ πού καὶ ἄσαι, καὶ κιθαρίσαι, οἷς ἅπασι κατὰ τοῦ Δεινίου ἐκέχρητο. Καὶ ἐπεὶ ἤθετο πονηρῶς ἔχοντα, καὶ διάβροχον ἤδη τῷ ἔρωτι, καὶ τακερὸν γεγεννημένον, ἄλλο ἐπὶ τούτοις ἐπειθεί, καὶ τὸν ἄθλιον ἀπώλλυε· κτεῖν τε γὰρ ἐξ αὐτοῦ σκῆπτεται (ἰκανὸν δὲ καὶ τοῦτο, βλάκα ἐραστὴν προσεκπυρῶσαι) καὶ οὐκέτι ἐφοῖτα πρὸς αὐτὸν, φυλάττεσθαι ὑπὸ τάνδρὸς λέγουσα, πεπυσμένου τὸν ἔρωτα. Ὁ δ' οὐκέτ' οἷός τε ἦν φέρειν τὸ πρᾶγμα, οὐδὲ ἠνείχετο μὴ ὄρων αὐτὴν, ἀλλὰ ἐδάκρυε, καὶ τοὺς κόλακας ἐσέπεμπε, καὶ τοῦνομα τῆς Χαρικλείας ἐπεβοᾶτο, καὶ τὴν εἰκόνα περιβαλὼν αὐτῆς (ἐπεποιήτο δὲ λίθου λευκοῦ) ἐκώκυε, καὶ τέλος καταβαλὼν ἑαυτὸν εἰς τοῦδαφος ἐκυλινδετο, καὶ λῦττα ἦν ἀκριβοῦς τὸ πρᾶγμα. Τὰ μὲν γὰρ δῶρα, οὐ κατὰ μῆλα καὶ στεφάνους, ἀντεδίδοδο αὐτῇ, ἀλλὰ συνοικίαι ὄλαι, καὶ ἀγροί, καὶ θεραπείαι, καὶ ἐστῆτες εὐανθεῖς, καὶ χρυσὸν ὅπόσον ἐβελήσεις. Καὶ τί γὰρ; ἐν βραχεῖ ὁ Λυσίωνος οἶκος, ὀνομαστότατος τῶν ἐν Ἰωνίᾳ γενόμενος, ἐξήντητο ἤδη, καὶ ἐξεκεκένωτο.

16. Εἶτα ὡς ἤδη αὐὸς ἦν, ἀπολιποῦσα αὐτὸν, ἄλλον τινὰ Κρήτα νεανίσκον τῶν υποχρῶτων ἐθήρα, καὶ μετέβαινε ἐπ' ἐκεῖνον, καὶ ἦρα ἤδη αὐτοῦ, κάκεινος ἐπίστευεν. Ἀμελούμενος δ' οὖν ὁ Δεινίας, οὐχ ὑπὸ τῆς Χαρικλείας μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν κολάκων (κάκεινοι γὰρ ἐπὶ τὸν Κρήτα ἤδη τὸν ἐρώμενον μετεληλύθεισαν.), ἔργεται πρὸς τὸν Ἀγαθοκλέα, καὶ παλαι εἰδῶτα ὡς ἔχει πονηρῶς τὰ πράγματα αὐτῷ· καὶ αἰδοῦμενος τὸ πρῶτον, ὁμῶς διηγεῖτο πάντα, τὸν ἔρωτα, τὴν ἀπορίαν, τὴν ὑπεροφίαν τῆς γυναικὸς, τὸν ἀντεραστὴν τὸν Κρήτα, καὶ τέλος, ὡς οὐ βιώσεται μὴ οὐχὶ συνὼν τῇ Χαρικλείᾳ. Ὁ δ' ἀκαιρον εἶναι νομίσας ἐν τούτῳ ἀπομνημονεύειν

τῷ Δεινίᾳ, διότι οὐ προσίετο μόνον αὐτὸν τῶν φίλων, ἀλλὰ τοὺς κόλακας αὐτοῦ προετίμα, τότε, ἢν μόνον εἶχε πατρῶϊαν οἰκίαν ἐν Σάμῳ, ἀπειπολήσας, ἤκεν αὐτῷ τὴν τιμὴν κομίζων, τρία τάλαντα. Λαβὼν δὲ ὁ Δεινίας οὐκ ἀφανῆς εὐθὺς ἦν τῇ Χαρικλείᾳ, καλὸς ποθεν αὐθις γεγεννημένος· καὶ αὐθις ἡ ἄβρα, καὶ τὰ γραμμᾶτια, καὶ μέμφει, ὅτι μὴ πολλοῦ χρόνου ἀρίσκειτο, καὶ οἱ κόλακες συνέθεον ἐπικλαμασόμενοι, ὁρῶντες ἐδώδιμον εἶναι ὄντα τὸν Δεινίαν.

17. Ὡς δὲ ὑπέσχετο ἤξειν παρ' αὐτὴν, καὶ ἔχε περὶ τὸν πρῶτον ὕπνον, καὶ ἔνδον ἦν ὁ Δημόναξ ὁ τῆς Χαρικλείας ἀνὴρ, εἴτε ἄλλως αἰσθόμενος, εἴτε καὶ ἀπὸ συθήματος τῆς γυναικὸς, ἀμφω γὰρ λέγεται, ἐπαναστᾶς ὡσπερ ἐκ λόγου, τὴν τε αὐλείαν ἀποκλείειν ἐκέλευε, καὶ συλλαμβάνειν τὸν Δεινίαν, πῦρ καὶ μάστιγας ἀπειλῶν, καὶ ξίφος ὡς ἐπιμοχλὸν σπασάμενος. Ὁ δὲ συνιδὼν οὐ κακῶν ἦν, μολλὸν τινα πλησίον κείμενον ἀρπάσας, αὐτὸν τε ἀποκτείνει τὸν Δημόνακτα, πατάσας εἰς τὸν κρόταφον, καὶ τὴν Χαρικλείαν, οὐ μὴ πηγή ταύτην, ἀλλὰ καὶ τῷ μολλῷ πολλὰκις, καὶ τῷ ξίφει τοῦ Δημόνακτος ὑπερον. Οἱ δ' οἰκέται τέως μὲν ἐστήκεσαν ἄφωνοι, τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος ἐκπεπληγμένοι, εἶτα πειρώμενοι συλλαμβάνειν, ὡς καὶ αὐτοῖς ἐπέμει μετὰ τοῦ ξίφους, ἐκείνοι μὲν ὑπέφευγον, ὁ Δεινίας δὲ ὑπέξερχεται, τηλικούτον ἔργον ἐργασάμενος· καὶ τὸ μέχρι τῆς ἑω παρὰ τῷ Αγαθοκλεῖ διέτριβεν, ἀναλογιζόμενοι τὰ πεπραγμένα, καὶ περὶ τῶν μελλόντων, ὅτι ἀποβήσεται σκοποδντες. Ἔωθεν δὲ οἱ στρατηγοὶ παρῆσαν (ἦδη γὰρ τὸ πρᾶγμα διεβεβόητο), καὶ συλλαβόντες τὸν Δεινίαν, οὐδ' αὐτὸν ἐσχρον ὄντα μὴ οὐχὶ περνευκέαναι, ἀπάγουσι παρὰ τὸν ἀρμολτὴν, ὃς ἤρμαζε τὴν Ἀσίαν τότε· ὁ δὲ βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ ἀναπέμπει αὐτόν· καὶ μετ' οὐ πολὺ κατεπέμφθη ὁ Δεινίας εἰς Γύαρον νῆσον τῶν Κυκλάδων, ἐν ταύτῃ φύγειν εἰς αἶι τεταγμένος ὑπὸ τοῦ βασιλέως.

18. Ὁ δὲ Αγαθοκλῆς καὶ τᾶλλα μὲν συνῆν, καὶ συναπῆρεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ συνεισῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον μόνος τῶν φίλων, καὶ πρὸς οὐδὲν ἐνεδέχσεν. Ἐπει δὲ ἤδη ἔφευγεν ὁ Δεινίας, οὐδὲ τότε ἀπελειφθη τοῦ ἐταίρου· καταδικάσας δὲ αὐτὸς ἐχυτοῦ, διέτριβεν ἐν Γύαρῳ, καὶ συνέφευγεν αὐτῷ· καὶ ἐπειδὴ παντάπασιν ἠπάρουν τῶν ἀνγκυαίων, παραδοὺς ἑαυτὸν τοῖς κορφυρεῦσι, συγκατεδύετο, καὶ τὸ γινόμενον ἐκ τούτου ἀπο-

φέρων, ἔτρεφε τὸν Δεινίαν, καὶ νοσήσαντα δὲ ἐπιμήκιστον ἔθεράπευσε, καὶ ἀποθανόντος οὐκέτι ἐπανελθεῖν εἰς τὴν ἐρυτοῦ ἠθέλησεν, ἀλλ' αὐτοῦ ἐν τῇ νήσῳ ἔμεινεν, αἰσχυνόμενος καὶ τεθνεώτα ἀπολιπεῖν τὸν φίλον. Τοῦτό σοι ἔργον φίλου Ἑλλη- νος, οὐ πρὸ πολλοῦ γενόμενον· ἔτη γὰρ οὐκ οἶδα εἰ πέντε διε- λήλυθεν, ἀφ' οὗ Λγαθοκλῆς ἐν Γυάρῳ ἀπέθανε.

ΤΟΞ. Καὶ εἶθε γε, ὦ Μνήσιππε, ἀνώμοτος ὢν ταῦτα ἔλε- γες, ἵνα καὶ ἀπιστεῖν ἂν ἐδυνάμην αὐτοῖς· οὕτω Σκυθικόν τινα φίλον τὸν Λγαθοκλέα τοῦτον διηγῆσω· πλὴν διδία μὴ τινα καὶ ἄλλον ὅμοιον εἶπες αὐτῷ.

19. ΜΝΗΣ. Ἄκουσε τοίνυν καὶ ἄλλον, ὦ Τόξαρι, Εὐθύδι- κον τὸν Χαλκιδέα· διηγείτο δέ μοι περὶ αὐτοῦ Σίμυλος ὁ ναύ- κληρος ὁ Μεγαρικὸς, ἐπομοσόμενος ἢ μὴν αὐτὸς ἐωρακέναι τὸ ἔργον. Ἠλεῖν μὲν γὰρ ἔφαξ ἐξ Ἰταλίας Λθήναζε περὶ δύοσιν Πλήτιά- δος, συλλογισμαίους τινὰς ἀνθρώπων κομιζων, ἐν δὲ τούτοις εἶναι τὸν Εὐθύδικον, καὶ μετ' αὐτοῦ Δάμωνα τὸν Χαλκιδέα, καὶ τοῦτον ἑταῖρον αὐτοῦ· ἡλικιώτατος δὲ εἶναι, τὸν μὲν Εὐθύ- δικον ἐρρωμένον καὶ κρτερόν, τὸν δὲ Δάμωνα ὑπωγρον καὶ ἀσθενικόν, ἄρτι ἐκ νόσου μακρᾶς, ὡς ἐδόκει, ἀνιστάμενον. Ἄχρι μὲν οὖν Σικελίας εὐτυχῶς διηπλευσάσι ἔρη ὁ Σίμυλος σφᾶς· ἐπεὶ δὲ τὸν πορθμὸν διαπεράσαντες, ἐν αὐτῷ ἤδη τῷ Ἰονίῳ ἔπλεον, χειμῶνα μέγιστον ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς· καὶ τὰ μὲν πολ- λά τι ἂν τις λέγοι, τρικυμίας τινὰς, καὶ τροφίλους, καὶ χα- λαζας, καὶ ἄλλα, ὅσα χειμῶνος κακὰ; ἐπεὶ δὲ ἤδη σφᾶς κατὰ τὴν Ζακύνθον εἶναι ἀπὸ ψιλῆς τῆς κεραίας πλέοντα, ἔτι καὶ σπειρας τινὰς ἐπισυρομένους, ὡς τὸ ῥόθιον ἐπιδέχεσθαι τῆς ὄρμης, περὶ μίσας κύμας, οἷον ἐν τοσοῦτῳ σάλῳ ναυτήσαντα, τὸν Δάμωνα εὐμειν ἐγκυφῶτα εἰς τὴν θάλατταν· εἶτα, οἶμαι, τῆς νεῶς βικιότερον ἐς ὃ κεκύρει μέρος ἐπικλιθείσης, καὶ τοῦ κύματος συναπώσαντος, ἐκπεσεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐς τὸ πελαγος, οὐδὲ γυμνὸν τὸν ἄθλιον, ὡς ἂν καὶ βῶν δύνασθαι νεῖν· εὐθύς οὖν βῶν πνιγόμενον, καὶ μόγις ἐκυτόν ὑπερέχοντα τοῦ κλύδωνος.

20. Τὸν δὲ Εὐθύδικον, ὡς ἤκουσε (τυχεῖν δὲ γυμνὸν ἐν τῇ εὐνῇ ὄντα.), ῥίψαι ἐκυτόν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ κατα- λαβόντα τὸν Δάμωνα ἤδη ἀπαγορεύοντα (φάινεσθαι γὰρ ἐπι- πολὺ ταῦτα, τῆς σελήνης καταλαμπούσης) συμπαρνήγεσθαι, καὶ συγκουφίζειν. Σφᾶς δὲ ἐπιθυμεῖν μὲν αὐτοῖς βοηθεῖν, καὶ

ἔλθειν τὴν συμφορὰν τῶν ἀνδρῶν, μὴ δύνασθαι δὲ, μεγάλῳ τῷ πνεύματι ἐλαυνομένους· πλὴν ἐκεῖνά γε ποιῆσαι, φελλούς τε γὰρ πολλοὺς ἀφείναι αὐτοῖς, καὶ τῶν κοντῶν τινὰς, ὡς ἐπὶ τούτων ἀπονήξαιτο, εἴτιμι αὐτῶν περιτύχοιεν, καὶ τέλος καὶ τὴν ἀποβάθραν αὐτὴν, οὐ μικρὰν οὕταν. Ἐνόησον τοῖνυν πρὸς θεῶν, ἦν τινα ἂν τις ἄλλην ἐπίδειξιν ἐπίδειξαιτο εὐνοίας βεβαιωτέραν πρὸς ἄνδρα φίλον, ἐν νυκτὶ ἐκπεσόντα ἐς πέλαγος οὕτως ἠγριωμένον, ἢ κοινωνήσας τοῦ θανάτου; καὶ μοι ἐπ' ὀφθαλμῶν λάβη τὴν ἐπανάστασιν τῶν κυμάτων, τὸν ἦχον τοῦ ὕδατος ἐπικλωμένον, τὸν ἀφρὸν περιζέοντα, τὴν νύκτα καὶ τὴν ἀπόγνωσιν· εἶτα ἀποπνιγόμενον ἐκεῖνον, καὶ μόγις ἀνυκύπτοντα, καὶ τὰς χεῖρας ὀρέγοντα τῷ ἐταίρῳ, τὸν δὲ ἐπιπηδῶντα εὐθὺς, καὶ συννέοντα, καὶ διδύοτα μὴ προαπόληται αὐτοῦ ὁ Δάμων· οὕτω γὰρ ἂν μάθοις, ὡς οὐκ ἀγεννῆ σοι καὶ τοῦτον φίλον τὸν Εὐθυδικὸν διηγησάμην.

21. ΤΟΕ. Πότερον δὲ ἀπώλοντο, ὦ Μνήσιππε, οἱ ἄνδρες, ἢ τις αὐτοῖς ἐκ παραλόγου σωτηρία ἐγένετο; ὡς ἐγώ γε οὐ μετρίως δέδοικα ὑπὲρ αὐτῶν.

ΜΝΗΣ. Θάρρει, ὦ Τόξари, ἐσώθησαν, καὶ ἔτι καὶ νῦν εἰσιν Ἀθήνησιν, ἄμφω φιλοσοφούντες. Ὁ μὲν γὰρ Σίμυλος ταῦτα μόνα εἶχε λέγειν, ἃ ποτε εἶδε τῆς νυκτὸς, τὸν μὲν ἐκπίπτοντα, τὸν δὲ ἐπιπηδῶντα, καὶ νηχομένους, ἐς ὅσον ἐν νυκτὶ καθορᾶν ἐδύνατο. Τὰ δὲ ἀπὸ τούτου οἱ ἄμφι τὸν Εὐθυδικὸν αὐτοῖ διηγοῦνται· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, φελλοῖς τισι περιπεσόντας, ἀνέγειν ἐπὶ τούτων ἑαυτοῖς, καὶ ἀπονήχεσθαι πονήρους· ὕστερον δὲ τὴν ἀποβάθραν ἰδόντας, ἤδη πρὸς ἔω, προσνήζεσθαι τε αὐτῇ, καὶ τὸ λοιπὸν ἐπιβάντας, εὐμαρῶς προσενεχθῆναι τῇ Ζακυνθῷ.

22. Μετὰ δὲ τούτους οὐ φαύλους ὄντας, ὡς ἐγώ γ' ἀνεῖποιμι, ἄκουσον ἤδη τρίτον ἄλλον οὐδέν τι χεῖρονα αὐτῶν. Εὐδαμίδας Κορινθίος Ἀρεταῖω τῷ Κορινθίῳ καὶ Χαριζείνῳ τῷ Σικωνίῳ φίλοις ἐκέχρητο εὐπόροις οὖσι, πενίστατος αὐτὸς ὢν· ἐπεὶ δὲ ἀπέθνησκε, διαθήκας ἀπέλιπε, ταῖς μὲν ἄλλῃς ἴσως γελοίας, σοὶ δὲ οὐκ οἶδ' εἰ τοιούται δόξουσιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ, καὶ φιλιάν τιμῶντι, καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῇ προτείων ἀμιλλωμένῳ. Ἐγέγραπτο γὰρ ἐν αὐταῖς· Ἀπολείπω Ἀρεταίῳ μὲν τὴν μητέρα μου ἠ τρέφειν, καὶ γηροκομεῖν, Χαριζείνῳ δὲ τὴν θυγατέρα μου ἐκδοῦναι μετὰ προικῶς, ὅπως ἂν πλείστην ἐπιδοῦναι παρ' αὐ-

• τὴν δύνηται (ἦν δὲ αὐτῷ καὶ μήτηρ πρεσβύτις, καὶ θυγάτριον
• ὠραῖον ἤδη γάμου). Ἦν δὲ τι ἄτερος αὐτῶν ἐν τοσούτῳ
• παῖθι, καὶ τὴν ἐκείνου μερίδα, φησιν, ἐγέτω ἕτερος. • Τούτων
ἀναγκασθεῖσιν τῶν διαθηκῶν, οἱ τὴν πενίαν μὲν εἰδότες τοῦ
Εὐδαμίδα, τὴν φιλίαν δὲ, ἢ πρὸς τοὺς ἄνδρας ἦν αὐτῷ, ἀγνο-
οῦντες, ἐν παιδίᾳ τὸ πρᾶγμα ἐποιούντο, καὶ οὐδεὶς ὅστις οὐ
γελῶν ἀπῆλλάττετο, υἱὸν Ἀρεταῖος καὶ Χαριζεῖνος οἱ εὐδαί-
μονες κλῆρον διαδέζονται, λέγοντες, εἴπερ ἀποτίσουσιν Εὐ-
δαμίδα, καὶ ζῶντες αὐτοὶ κληρονομηθήσονται ὑπὸ τοῦ νεκροῦ.

23. Οἱ κληρονόμοι δὲ, οἷς ταῦτα κατελείπτο, ὡς ἤκου-
σαν, ἤκον εὐθὺς δικαίωντες τὰ ἐκ τῶν διαθηκῶν. Ὁ μὲν οὖν
Χαριζεῖνος πέντε μόνας ἡμέρας ἐπίβιους, ἀπέθανεν· ὁ δὲ Ἀρε-
ταῖος, ἄριστος κληρονόμων γενόμενος, τὴν τε ἐκυτοῦ καὶ τὴν
ἐκείνου μερίδα παραλαβὼν, τρέφει τε τοῦ Εὐδαμίδα τὴν μη-
τέρα, καὶ τὴν θυγατέρα οὐ πρό πολλοῦ ἐκδέδωκεν, ἀπὸ ταλάν-
των πέντε, ὧν εἶχε, δύο μὲν τῇ αὐτοῦ θυγατρὶ, δύο δὲ τῇ τοῦ
φίλου ἐπιδοῦς, καὶ τὸν γάμον γε αὐταῖν ἐπὶ μιᾷς ἡμέρας ἤξισσε
γενέσθαι. Τί σοι δοκεῖ, ὦ Τόξαρ, ὁ Ἀρεταῖος οὗτος; ἄρα φαῦ-
λον παράδειγμα φιλίας παρεσχίσθαι, τοιαῦτα κληρονομήσας,
καὶ μὴ προδοῦς τὰς διαθήκας τοῦ φίλου; ἢ τίθεμεν καὶ τοῦ-
τον ἐν ταῖς τελείαις ψήφοις μίαν τῶν πέντε εἶναι;

ΤΟΞ. Καὶ οὗτος μὲν καλός· ἐγὼ δὲ τὸν Εὐδαμίδα μὴ πολὺ
μᾶλλον ἐθαύμασα τοῦ θάρσου, ὃ εἶχε περὶ τοὺς φίλους· ἐδή-
λου γὰρ, ὡς καὶ αὐτὸς ἂν τὰ ὅμοια ἐπραξεν ἐπὶ αὐτοῖς, εἰ μὴ
καὶ ἐν διαθήκαις ταῦτα ἐνεγέγραπτο, ἀλλὰ πρὸ τῶν ἄλλων
ἦκεν ἂν ἄγραφος κληρονόμος τῶν τοιούτων.

24. ΜΝΗΣ. Εὐ λέγεις· τέταρτον δὲ σοὶ διηγήσομαι, Ζη-
νόθεμι, τὸν Χαρμοῦλεω, Μασσαλίθην· ἐδείχθη δὲ μοι ἐν Ἰτα-
λίᾳ πρεσβεύοντι ὑπὲρ τῆς πατρίδος, καλὸς ἄνθρωπος, καὶ μέγας,
καὶ πλούσιος, ὡς ἐδόκει· παρεκάθητο δὲ αὐτῷ γυνὴ ἐπὶ ζεύ-
γους ὁδοιποροῦντι, τὰ τε ἄλλα εἰδ-γθῆς, καὶ ζηρὰ τὸ ἡμισυ
τὸ δεξιόν, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένην, πανλόβητόν τι καὶ
ἀπρόσιτον μνηρολογεῖον. Εἶτα, ἐπεὶ ἐθαύμασα εἰ καλὸς οὗτος
καὶ ὠραῖος ὧν ἀνέχεται παροχουμένην τοιαύτην αὐτῷ γυναῖ-
κα, ὃ δείξας μοι αὐτὸν διηγείτο τὴν ἀνάγκην τοῦ γάμου,
ἀκριβῶς εἰδὼς ἕκαστα· Μασσαλιώτης δὲ καὶ αὐτὸς ἦν. Μενε-
κράτει γὰρ, ἔφη, τῷ πατρὶ τῆς δυσμορφου ταύτης, φίλος ἦν ὁ
Ζηνόθεμις, πλουτοῦντι καὶ τιμωμένῳ ὁμότιμος ὧν χρόνῳ δὲ

ὁ Μενεκράτης ἀφῆρέθη τὴν οὐσίαν ἐκ καταδίκης, ὅτε περ καὶ ἄτιμος ἐγένετο ὑπὸ τῶν ἐξακασίων, ὡς ἀποφηνάμενος γνώμην παράνομον. Οὕτω δὲ οἱ Μασσαλιῶται καλᾶζομεν, ἔφη, εἴ τις παράνομα γράψῃεν. Ἐλυπεῖτο οὖν ὁ Μενεκράτης καὶ ἐπὶ τῇ καταδίκῃ, καὶ ἐπεὶ ἐκ πλουσίου πένης καὶ ἐξ ἐνδόξου ἀδοξοῦ ἐν ὀλίγῳ ἐγένετο· μάλιστα δὲ αὐτὸν ἠνία ἡ θυγάτηρ αὐτῆ, ἐπίγαμος ἤδη καὶ ὀκτωκαιδεκέτις οὔσα, ἣν οὐδὲ μετὰ πάσης τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, ἦν γε πρὸ τῆς καταδίκης ἐκέκτητο, ἠξίωσεν ἂν τις τῶν γε ἀγενῶν καὶ πενήτων βραδίως παραλαβεῖν, οὕτω κακοδαίμονα οὔσαν τὴν ὄψιν· ἐλέγετο δὲ καὶ καταπίπτειν πρὸς τὴν σελήνην αὐξανομένην.

25. Ὡς δὲ ταῦτα πρὸς τὸν Ζηνόθεμιν ἀπωδύρετο, θάρσει, ἔφη, ὦ Μενεκράτες· οὕτε γὰρ ἀπορήσεις τῶν ἀναγκαίων, καὶ ἡ θυγάτηρ σου ἄξιον τοῦ γένους εὐρήσει νυμφίον τινά. Καὶ ταῦτα ἅμα διεζίων, λαβόμενος αὐτὸν τῆς διεξιᾶς ἦγεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ τὴν τε οὐσίαν, πολλὴν οὔσαν, ἐνειμακτο πρὸς αὐτὸν, καὶ δεῖπνον παρασκευασθῆναι κελεύσας, εἰστία τοὺς φίλους καὶ τὸν Μενεκράτην, ὡς δὴ τινα τῶν ἐταίρων πεπεικῶς ὑποστῆναι τῆς κόρης τὸν γάμον. Ἐπεὶ δὲ ἐδεδείπνητο αὐτοῖς, καὶ ἔσπεισαν τοῖς θεοῖς, ἐνταῦθα δὲ μεστὴν αὐτῷ τὴν φιαλὴν προτείνας· «Δίδεξο, εἶπεν, ὦ Μενεκράτες, παρὰ τοῦ «γαμβροῦ τὴν φιλοτισίαν· ἄξομαι γὰρ ἐγὼ τήμερον τὴν σὴν «θυγατέρα Κυδιμαχῆν· τὴν προῖκα δὲ παλαι εἴληρα, τάλαντα «πάντε καὶ εἴκοσι.» Τοῦ δὲ ἄπαγε, λέγοντος, μὴ σύγε, ὦ Ζηνόθεμι, μὴ οὕτω μακρῖναι, ὡς περιῦθειν σε νέον καὶ καλὸν ὄντα «κόρη αἰσχροῦ καὶ λελωδημένη συγκαταζευγνύμενον.» Ὁ δὲ ταῦτα διεζιώντος, ἀράμενος τὴν νύμφην, ἀπήει εἰς τὸν θάλαμον· καὶ μετ' ὀλίγον προῦλθε, διακορήσας αὐτήν· καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου σύνεστιν ὑπεραγαπῶν, καὶ πάντη, ὡς ὄρας, περικυβόμενος αὐτήν.

26. Καὶ οὐχ ὅπως [οὐκ] αἰσγύνεται τῷ γάμῳ, ἀλλὰ καὶ σεμνυνομένῳ ἔοικεν, ἐπιδεικνύμενος ὡς καταφρονεῖ μὲν τῶν ἐν τῷ σώματι καλῶν ἢ αἰσγρῶν, καὶ πλοῦτος καὶ δόξης, ἀφορᾷ δὲ εἰς τὸν φίλον, καὶ τὸν Μενεκράτην· οὐδὲ οἴεται χεῖρω πρὸς φιλίαν ὑπὸ τῆς ψήφου τῶν ἐξακασίων γεγονέναι. Πλὴν ἤδη γε τούτων οὕτως αὐτὸν ἠμίψατο καὶ ἡ τύχη· παιδίον γὰρ παγκαλον ἐκ τῆς αἰσχίστης αὐτῷ ταύτης ἐγένετο· καὶ πρώην γε, ἐπεὶ ἀράμενος αὐτὸ εἰσεκόμισεν ὁ πατὴρ εἰς τὸ βουλευτήριον, θαλλῶ ἐστεμμένον, καὶ μέλανα ἀμπεχόμενον, ὡς

ἑλασνότερον φανεῖν ὑπὲρ τοῦ κάππου, τὸ μὲν βρέφος ἀνεγέλασε πρὸς τοὺς βουλευτάς, καὶ συνεκρότει τῷ χεῖρι· ἡ βουλή δέ, ἐπικλασθεῖσα πρὸς αὐτὸ, ἀφίξει τῷ Μενεκράτει τὴν καταδικνῆν, καὶ ἤδη ἐπίτιμός ἐστι, τηλικούτῳ συνηγόρῳ χρυσάμενος πρὸς τὸ συνέδριον. Τοιαῦτα ὁ Μασσαλιώτης ἔλεγε τὸν Ζηνόθεμιν εἰργάσθαι ὑπὲρ τοῦ φίλου, ὡς ὄρας, οὐ μικρὰ, οὐδὲ ὑπὸ πολλῶν ἂν Σκυθῶν γεγόμενα· οἷγε καὶ τὰς παλλακὰς ἀκριβῶς τὰς καλλίστας ἐκλέγεσθαι λέγονται.

α7. Λοιπὸς ἡμῖν ὁ πέμπτος· καὶ μαι δοκῶ οὐκ ἄλλον εἶρεῖν, Δημητρίου τοῦ Σουινίως ἐπιλαθόμενος. Συνεκπλεύσας γὰρ εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Δημήτριος Ἀντιφίλῳ τῷ Ἀλωπεκῆθεν, ἑταίρῳ ἐκ παιδῶν ὄντι καὶ συνεφέβῳ, συνῆν καὶ συνεπαιδεύετο, αὐτὸς μὲν τὴν ἀσκήσιν τὴν Κυρικὴν ἀσκούμενος ὑπὸ τῷ Ῥοδίῳ ἐκείνῳ σοφιστῇ· ὁ δὲ Ἀντιφίλος ἰατρικὴν ἄρα ἐμελέτα. Καὶ δὴ ποτε ὁ μὲν Δημήτριος ἔτοχεν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀποδημῶν κατὰ θέαν τῶν πυραμίδων καὶ τοῦ Μέμνονος· ἤκουε γὰρ ταύτας, ὑψηλὰς οὖσας, μὴ παρέχεσθαι σκιάν· τὸν δὲ Μέμνονα βοᾶν πρὸς ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον. Τούτων ἐπιθυμήσας Δημήτριος, θέας μὲν τῶν πυραμίδων, ἀκροάσεως δὲ τοῦ Μέμνονος, ἀναπεπλεύκει κατὰ τὸν Νεῖλον, ἔκτον ἤδη μῆνα, ὀκνήσαντα πρὸς τὴν ὁδὸν καὶ τὸ θάλασπος ἀπολιπὼν τὸν Ἀντιφίλον.

α8. Ὁ δὲ ἐν τοσοῦτῳ συμφορᾷ ἐχρήσατο, μάλα γενναίου τινὸς φίλου δεομένη· οἰκίτης γὰρ αὐτοῦ Σύρος, καὶ τοῦνομα, καὶ τὴν πατρίδα, ἱεροσύλοις τισὶ κοινωνήσας, συνεισῆλθέ τε αὐτοῖς εἰς τὸ Ἀνουβεῖδιον, καὶ ἀποσυλήσαντες τὸν θεὸν, χρυσᾶς τε φιάλας δύο, καὶ κηρύκειον, χρυσοῦν καὶ τοῦτο, καὶ κυνοκεφάλους ἀργυροῦς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, κατέθεντο πάντα παρὰ τῷ Σύρῳ. Εἰτ' ἐμπεσόντες (ἐκλώσταν γὰρ τι ἀπεμπολοῦντες) ἅπαντα εὐθύς ἔλεγον, στρεβλούμενοι ἐπὶ τοῦ τροχοῦ, καὶ ἀγόμενοι ἦγον ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀντιφίλου, καὶ τα φῶρια ἐξέφερον, ὑπὸ κλινῆν τινὴ ἐν σκοτεινῷ κειμένην. Ὁ τε οὖν Σύρος ἐδέδετο εὐθύς, καὶ ὁ δεσπότης αὐτοῦ Ἀντιφίλος· οὗτος μὲν καὶ μεταξὺ ἀκροώμενος τοῦ διδασκάλου ἀνασπασθεῖς· ἐβόηθει δὲ οὐδεὶς, ἀλλὰ καὶ οἱ τέως ἐσαῖροι ἀπεστρέφοντο ὡς τὸ Ἀνουβεῖδιον σέσυληκότα, καὶ ἀσέβημα αὐτῶν ἠγοῦντο εἶναι, εἰ συνέπιόν ποτε ἢ συνειστικθῆσαν αὐτῷ· καὶ οἱ λοιποὶ δὲ τῶν οἰκετῶν, δύο ὄντες, ἅπαντα ἐκ τῆς οἰκίας συσκευασάμενοι, ὄχοντο φεύγοντες.

29. Ἐδέδετο οὖν ὁ ἄθλιος Ἀντίφιλος πῶλον ἤδη χρόνον, ἐπάντων, ὅσοι ἦσαν κακοῦργοι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, μικρότατος εἶναι δοκῶν· καὶ ὁ ἐπὶ τῶν δεσμῶν Αἰγύπτου, δεισιδαίμων ἄνθρωπος, ὤετο χαριεῖσθαι καὶ τιμωρήσειν τῷ θεῷ, βαρὺς τῷ Ἀντιφίλῳ ἐφεστώς· εἰ δ' ἀπολογοῖτό πατε λέγων, ὡς οὐδὲν τοιοῦτον εἰργασται, ἀναίσχυντος ἐδόκει, καὶ πολὺ πλεόν ἐπὶ τούτῳ ἐμισεῖτο. Ὑπενόσει τοιγαροῦν ἤδη, καὶ πονήρως εἶχεν, οἷον εἰκὸς γαμαὶ καθευδόντα, καὶ τῆς νυκτὸς οὐδὲ ἀποτείνειν τὰ σκέλη δυνάμενον, ἐν τῷ ζυλῷ κατακεκλεισμένα· τῆς μὲν γὰρ ἡμέρας ὁ κλοιὸς ἤρει, καὶ ἡ ἐτέρα χεὶρ πεπεδημένη· εἰς δὲ τὴν νύκτα ἔδει ὄλον καταδεδέσθαι· καὶ μὴν καὶ τοῦ οἰκήματος ἡ δυσοσμία, καὶ τὸ πνίγος, ἐν ταύτῳ πολλῶν δεδεμένων, καὶ ἐστενοχωρημένων, καὶ μόλις ἀναπνεόντων, καὶ τοῦ σιδήρου ὁ ψόφος, καὶ ὕπνος ὀλίγος, ταῦτα πάντα χαλεπὰ ἦν καὶ ἀφόρητα, οἷα ἀνδρὶ ἐκείνων ἀήθει, καὶ ἀμελετήτῳ πρὸς οὕτω σκληρὰν τὴν διαίταν.

30. Ἀπαγαρεύοντος δὲ αὐτοῦ, καὶ μηδὲ σίταν αἰρεῖσθαι θέλοντος, ἀφικνεῖται ποτε καὶ ὁ Δημήτριος, οὐδὲν εἰδὼς τῶν ἤδη γεγεννημένων· καὶ ἐπειδὴ ἔμαθεν, ὡς εἶχεν, εὐθὺς ἐπὶ τὸ δεσμωτήριον δρομαῖος ἐλθὼν, τότε μὲν οὐκ εἰσεδέχθη (ἐσπέρα γὰρ ἦν· καὶ ὁ δεσμοφύλαξ πάλαι κεκλεισὼς τὴν θύραν ἐκάθει· δε, φρουρεῖν τοῖς οἰκέταις παρακελευσάμενος)· εἰθεν δὲ εἰσέρχεται, πολλὰ ἰκτεύσας· καὶ παρελθὼν, ἐπιπολὺ μὲν ἐζήτει τὸν Ἀντίφιλον, ἀθλον ὑπὸ τῶν κακῶν γεγεννημένον, καὶ περιῶν ἀνεσκοπεῖτο καθ' ἕκαστον τῶν δεδεμένων, ὥσπερ εἰώθασιν οἱ τοὺς οἰκείους νεκροὺς, ἤδη ἐώλων ὄντων, ἀναζητοῦντες ἐν ταῖς παρατάξεσι· καὶ εἰ γὰρ μὴ τοῦνομα ἐδόκησεν, Ἀντίφιλον Δεινομένους, κἂν ἐπιπολὺ ἠγνόησεν ἂν ὅστις ἦν, τοσοῦτον ἤλλακτο ὑπὸ τῶν δεινῶν. Ὡς δὲ τὴν φωνὴν αἰσθόμενος ἀναβόησε, καὶ προσύντος, δικαστείλας τὴν κόμην, καὶ ἀπαγαγὼν τοῦ προσώπου αὐγμυρὰν καὶ συμπεπιλημένην, ἔδειξεν αὐτόν, ὅστις ἦν, ἄμφω μὲν αὐτίκα πίπτουσιν ἰλιγγιάσαντες ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῳ θεᾷ· γράνω δὲ ἀναλαβὼν αὐτόν τε καὶ τὸν Ἀντίφιλον ὁ Δημήτριος, καὶ σαφῶς ἕκαστα ὡς εἶχεν ἐκτυθόμενος παρ' αὐτοῦ, θαρρεῖν τε παρακελεύεται, καὶ διελθὼν τὸ τριβῶνιον, τὸ μὲν ἡμισυ αὐτὸς ἀναβάλλεται, τὸ λοιπὸν δὲ ἐκείνω δίδωσιν, ἃ εἶχε πιναρὰ καὶ ἐκτετροχωμένα βράκη, περισπᾶσας.

31. Καὶ τὸ ἀπὸ τούτου, πάντα τρόπον συνῆν ἐπιμελοῦν

μενος αὐτοῦ καὶ θεραπείων· παραδοὺς γὰρ ἑαυτὸν τοῖς ἐν τῷ λιμένι ἐμπόροις, ἔωθεν εἰς μέσσην ἡμέραν, οὐκ ὀλίγον ἀπέφερον ἀγθοφορῶν· εἴτ' ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ ἔργου, μέρος μὲν τοῦ μισθοῦ τῷ δεσμοφύλακι καταβαλὼν, τιθασσὸν αὐτῷ καὶ εἰρηλικὸν ἀπειργάζετο αὐτόν· τὸ λοιπὸν δὲ εἰς τὴν τοῦ φίλου θεραπείαν ἱκανῶς αὐτῷ διήρκει, καὶ τὰς μὲν ἡμέρας συνῆν τῷ Ἀντιφίλω παραμυθούμενος· ἐπεὶ δὲ νύξ καταλάβοι, ὀλίγον πρὸ τῆς θύρας τοῦ δεσμοωτηρίου στιβιδίον τι ποιησάμενος, καὶ φυλλα ὑποβαλλόμενος, ἀνεπαύετο. Χρόνον μὲν οὖν τινα οὕτω διήγον, εἰσιῶν μὲν ὁ Δημήτριος ἀκωλύτως, ῥᾶον δὲ φέρων τὴν συμφορὰν ὁ Ἀντίφιλος.

32. Ὑστερον δὲ, ἀποθανόντος ἐν τῷ δεσμοωτηρίῳ ληστοῦ τινος ὑπὸ φαρμάκων, ὡς ἐδόκει, φυλακὴ τε ἀκριβὴς ἐγένετο, καὶ οὐκέτι παρῆει οὐδὲ εἰς ἐς τὸ οἶκημα τῶν δεδεμένων· ἐφ' οἷς ἀπορῶν καὶ ἀνιώμενος, οὐκ ἔχων ἄλλως παρεῖναι τῷ ἐταίρῳ, προσαγγέλλει ἑαυτὸν προσελθὼν τῷ συναρμοστῇ, ὡς εἴη κοιωνηκῶς τῆς ἐπὶ τὸν Ἄνουβιν ἐπιβουλῆς. Ἔς δὲ τοῦτο εἶπεν, ἀπήγετο εὐθὺς εἰς τὸ δεσμοωτήριον, καὶ ἀχθεὶς παρὰ τὸν Ἀντίφιλον (τοῦτο γοῦν μῶλις, πολλὰ ἱκετεύσας τὸν δεσμοφύλακα, ἐξείργασατο παρ' αὐτοῦ πλησίον τῷ Ἀντιφίλῳ καὶ ὑπὸ τῷ αὐτῷ κλοιῷ δεδέσθαι), ἐνθα δὴ καὶ μάλιστα ἔδειξε τὴν εὐνοίαν, ἣν εἶχε πρὸς αὐτόν, ἀμελῶν μὲν τῶν καθ' ἑαυτὸν δεινῶν (καὶ τοι ἐνόσησε καὶ αὐτός) ἐπιμελούμενος δὲ, ὅπως ἐκεῖνος μάλιστα καὶ καθευδήσει, καὶ ἥττον ἀνιάσεται· ὥστε ῥᾶον ἔφερον μετ' ἀλλήλων κακοπαθοῦντες.

33. Χρόνῳ δὲ καὶ τοιούδ' ἐτι προσπεσὸν ἔπαυσεν ἐπὶ πλέον αὐτοὺς δυστυχοῦντας· εἰς γὰρ τῶν δεδεμένων, οὐκ οἶδ' ὅθεν, ῥίνης εὐπορήσας, καὶ συνωμότας πολλοὺς τῶν δεσμοτῶν προσλαβὼν, ἀποπρίει τε τὴν ἀλυσιν, ἢ ἐδέδεντο ἐξῆς, τῶν κλοιῶν εἰς αὐτὴν διειρομένων, καὶ ἀπολλυει ἅπαντας· οἱ δὲ ἀποκτείναντες εὐμαρῶς ὀλίγους ὄντας τοὺς φύλακας, ἐκπηδῶσιν ἀθρόοι. Ἐκεῖνοι μὲν οὖν τὸ παραυτίκα, ἐνθα ἐδύνατο ἕκαστος διασπαρέντες, ὕστερον συνελήθησαν οἱ πολλοί· ὁ Δημήτριος δὲ καὶ ὁ Ἀντίφιλος κατὰ χώραν ἔμειναν, καὶ τοῦ Σύρου λαβόμενοι ἤδη ἀπίοντος. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, μαθὼν ὁ τὴν Αἴγυπτον ἐπιτετραμμένος τὸ συμβεβηκός, ἐπ' ἐκείνους μὲν ἔπεμψε τοὺς διωζομένους, μεταστειλάμενος δὲ τοὺς ἀμφὶ τὸν Δημήτριον, ἀπέλυσε τῶν δεσμῶν, ἐπαινέσας ὅτι μόνοι οὐκ ἀπέδρασαν;

ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνοί γε ἠγάπησαν, οὕτως ἀφιέμενοι· ἐβόα δὲ ὁ Δημήτριος, καὶ δεινὰ ἐποίει, ἀδικεῖσθαι σφᾶς οὐ σμικρὰ, εἰ δόξουσι κακοῦργοι ὄντες, ἐλέω ἢ ἐπαίνῳ τοῦ μὴ ἀποδρᾶναι, ἀφείσθαι· Καὶ τέλος ἠνάγκασαν τὸν δικαστὴν, ἀκριβῶς τὸ πρᾶγμα ἐξετάσαι. Ὁ δὲ, ἐπεὶ ἔμαθεν οὐδὲν ἀδικούντας, ἐπαινέσας αὐτούς, τὸν Δημήτριον δὲ καὶ πᾶν θουμάσας, ἀφίησι, παραμυθησάμενος ἐπὶ τῇ κολάσει, ἣν ἠνέσχοντο ἀδίκως δεθέντες, καὶ ἐκάτερον δωρησάμενος παρ' αὐτοῦ, δραγμαῖς μὲν μυριάσις τὸν Ἀντίφιλον, δις τσαύταις δὲ τὸν Δημήτριον.

34. Ὁ μὲν οὖν Ἀντίφιλος ἔτι καὶ νῦν ἐν Αἰγύπτῳ ἐστίν· ὁ δὲ Δημήτριος, καὶ τὰς αὐτοῦ δισμυρίας ἐκείνῳ καταλιπὼν, ὄχετο ἀπίων εἰς τὴν Ἰνδικὴν παρὰ τοὺς Βραχμᾶνας, τοσαύτου εἰπὼν πρὸς τὸν Ἀντίφιλον, ὡς συγγνωστός ἂν εἰκότως νομίζοιτο, ἤδη ἀπολιπὼν αὐτόν· οὔτε γὰρ αὐτὸς δεῖσθαι τῶν χρημάτων, ἔστ' ἂν αὐτὸς ἦ, ὅπερ ἐστίν, ἀρκεῖσθαι ὀλίγοις δυνάμενος· οὔτε ἐκείνῳ ἔτι δεῖν φίλου, εὐμαρῶν αὐτῷ τῶν πραγμάτων γεγενημένων. Τοιοῦτοι, ὦ Τύξαιο, οἱ Ἕλληνες φίλοι. Εἰ δὲ μὴ προδιεβεβλήκεις ἡμᾶς, ὡς ἐπὶ ῥήμασι μέγα φρονούντας, καὶ αὐτοὺς ἂν σοὶ τοὺς λόγους διεξέηλθον πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ὄντας, οὓς ὁ Δημήτριος εἶπεν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ὑπὲρ αὐτοῦ μὲν οὐδὲν ἀπολογούμενος, ὑπὲρ τοῦ Ἀντιφίλου δὲ, καὶ δακρύων προσέτι καὶ ἰκετεύων, καὶ τὸ πᾶν ἐφ' ἑαυτὸν ἀναδεχόμενος, ἄχρῳ μαστιγούμενος ὁ Σύρος ἀμφοτέρους ἀφίησιν αὐτούς.

35. Ἐγὼ μὲν οὖν τούτους ὀλίγους ἀπὸ πλειόνων, οὓς πρώτους ἢ μνήμη ὑπέβαλε, διηγησάμην σοὶ ἀγαθοὺς καὶ βεβαίους φίλους. Καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη καταβάς ἀπὸ τοῦ λόγου, σοὶ τὴν ῥήτραν παραδίδωμι· σὺ δὲ ὅπως μὴ χεῖρους ἔρεις τοὺς Σκυθὰς, ἀλλὰ πολλῶν τούτων ἀμείνους, αὐτῷ σοὶ μελήσει, εἴ τι καὶ τῆς δεξιᾶς πεφρόντικας, ὡς μὴ ἀποτμηθῆις αὐτήν. Ἀλλὰ χρὴ ἄνδρα ἀγαθὸν εἶναι· ἐπεὶ καὶ γελοῖα ἂν πάθοις, Ὀρέστην μὲν καὶ Πυλάδην πάνυ σοφιστικῶς ἐπαινέσας, ὑπὲρ δὲ τῆς Σκυθικῆς φαῦλος ῥήτωρ φαινόμενος.

ΤΟΞ. Εὐγε, ὦ Μνήσιππε, ὅτι καὶ παροτρύνεις με πρὸς τὸν λόγον, ὥσπερ οὐ πᾶν σοὶ μέλον, εἰ ἀποτμηθῆις τὴν γλῶτταν, κρατηθῆις ἐν τοῖς λόγοις· πλὴν ἄρξομαι γε ἤδη, μηδὲν ὥσπερ σὺ καλλιλογησάμενος· οὐ γὰρ Σκυθικὸν τοῦτο, καὶ μάλιστα ἐπειδὴν τὰ ἔργα ὑπερφθέγγηται τοὺς λόγους. Προσδοκῆσαι δὲ μηδὲν τοιοῦτο παρ' ἡμῶν, οἷα σὺ διεξελή-

λυθὰς ἐπαινῶν, εἴ τις ἄπρικον ἔγημεν αἰσχρὰν γυναῖκα, ἢ εἴ τις ἀργύριον ἐπέδωκε γαμουμένη θυγατρὶ φίλου ἀνδρός, δύο τάλαντα, καί, νῆ Δί', εἴ τις παρέσχεν ἑαυτὸν δεδησόμενον, ἐπὶ προδῆλω τῷ μικρὸν ὕστερον λυθήσεσθαι· πάνυ γὰρ εὐτελῆ ταῦτα, καὶ μεγάλουζόν ἐν αὐτοῖς ἢ ἀνδρεῖον ἐνὶ οὐδέν.

36. Ἐγὼ δέ σοι διηγήσομαι φόνους πολλοὺς, καὶ πολέμους, καὶ θανάτους ὑπὲρ τῶν φίλων, ἵν' εἰδῆς ὡς παιδικὰ τὰ ὑμέτερά ἐστι παρὰ τὰ Σκυθικὰ ἐξετάζεσθαι. Καὶ τοι οὐδὲ ἀλόγως αὐτὸ πεπόνθατε, ἀλλὰ εἰκότως τὰ μικρὰ ταῦτα ἐπαινεῖτε· οὐδὲ γὰρ οὐδέ εἰσιν ὑμῖν ἀφρημαὶ ὑπερμεγεθεῖς πρὸς ἐπίδειξιν φιλίας, ἐν εἰρήνῃ βαθεῖα βιωσιν, ὥσπερ οὐδ' ἐν γαλήνῃ μάθοις, εἰ ἀγαθὸς ὁ κυβερνήτης ἐστὶ· χειμῶνος γὰρ δεήσει σοι πρὸς τὴν διάγνωσιν παρ' ἡμῖν δὲ συνεχεῖς οἱ πόλεμοι, καὶ ἡ ἐπελαύνομεν ἄλλοις, ἢ ὑποχωροῦμεν ἐπιόντας, ἢ συμπεσόντες ὑπὲρ νομῆς ἢ λείας μαχόμεθα· ἐνθα μάλιστα δεῖ φίλων ἀγαθῶν, καὶ διὰ τοῦτο ὡς βεβαϊότατα συντιθέμεθα τὰς φιλίας, μόνον ταῦτο ὄπλον ἀμυχον καὶ δυσπολέμητον εἶναι νομίζοντες.

37. Πρότερον δέ σοι εἰπεῖν βούλομαι, ὅν τρόπον ποιούμεθα τοὺς φίλους, οὐκ ἐκ τῶν πότων, ὥσπερ ὑμεῖς, οὐδ' εἰ συνέφηθός τις, ἢ γείτων ἦν· ἀλλ' ἐπειδὴν τινα ἴδωμεν ἀγαθὸν ἄνδρα, καὶ μεγάλη ἐργάσασθαι δυνάμενον, ἐπὶ τοῦτον ἅπαντες σπεύδομεν. Καὶ ὅπερ ὑμεῖς ἐν τοῖς γάμοις, τοῦτο ἡμεῖς ἐπὶ τῶν φίλων ποιεῖν ἀξιοῦμεν, ἐπιπολὺ μνηστευόμενοι, καὶ πάντα ὁμοῦ πράττοντες, ὡς μὴ διαμαρτάνοιμεν τῆς φιλίας, μηδὲ ἀπόβλητοι δοξώμεν εἶναι. Καὶ περὶ δὴν πρακτικῆς τις ἤδη φίλος ἦ, συνθήκαι τὸ ἀπὸ τούτου, καὶ ὄρκος ἑ μέγιστος, ἢ μὴν καὶ βιώσεσθαι μετ' ἀλλήλων, καὶ ἀποθανεῖσθαι, ἢν δέη, ὑπὲρ τοῦ ἑτέρου τὸν ἕτερον· καὶ οὕτω ποιούμεν. Ἀφ' οὗ γὰρ ἐντεμόντες ἅπαξ τοὺς δακτύλους, ἐνσταλαζώμεν τὸ αἷμα εἰς κύλικα, καὶ τὰ ξίφη ἄκρα βάψαντες, ἅμα ἀμφοτέροι ἐπισχόμενοι πίωμεν, οὐκ ἔστιν ὅ,τι τὸ μετὰ τοῦτο ἡμᾶς διαλύσειεν ἄν. Καὶ ἐφεῖται δὲ τὸ μέγιστον ἄχρι τριῶν ἐς τὰς συνθήκας εἰσιεῖναι· ὡς ὅστις ἂν πελὺφίλος ἦ, ὁμοίως ἡμῖν δοκεῖ ταῖς κοιναῖς ταύταις καὶ μοιγευμέναις γυναίξει, καὶ οἰόμεθα οὐκέθ' ὁμοίως ἰσχυρὰν τὴν φιλίαν αὐτοῦ εἶναι, πρὸς πολλὰς εὐνοίας διαιρηθεῖσαν.

38. Ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν Δανδάμιδος πρόων γενομένων. Ὁ γὰρ Δάνδαμις ἐν τῇ πρὸς Σαυρομάτας συμπλοκῇ, ἀπαχθέν-

τος αἰχμαλώτου Ἀμιζώκου τοῦ φίλου αὐτοῦ. . . . μᾶλλον δὲ πρότερον ὁμοῦμαι σοι τὸν ἡμέτερον ἄρκον, ἐπεὶ καὶ τοῦτο ἐν ἀρχῇ διωμολογησάμην· οὐ μὰ γὰρ τὸν Ἄνεμον καὶ τὸν Ἀκινάκην, οὐδὲν πρὸς σέ, ὦ Μνήσιππε, ψευδὸς ἐρῶ περὶ τῶν φίλων τῶν Σκυθικῶν.

ΜΝΗΣ. Ἐγὼ μὲν οὐ πᾶν σου ὁμύοντος ἐδεόμην, σὺ δὲ ὅμως εὖ ποιῶν οὐδένα τῶν θεῶν ἐπωμώσω.

ΤΟΣ. Τί σου λέγεις; οὐ σοι δοκοῦσιν ὁ Ἄνεμος καὶ ὁ Ἀκινάκης θεοὶ εἶναι; οὕτως ἄρα ἠγνόησας, ὅτι ἀνθρώποις μείζον οὐδὲν ἐστὶ ζωῆς τε καὶ θανάτου; Ὄποταν οὖν τὸν Ἄνεμον καὶ τὸν Ἀκινάκην ὁμύωμεν, ταῦτα ὁμύωμεν, ὡς τὸν μὲν Ἄνεμον ζωῆς αἴτιον ὄντα, τὸν Ἀκινάκην δὲ, ὅτι ἀποθνήσκειν ποιεῖ.

ΜΝΗΣ. Καί-μην εἰ διὰ γε τοῦτο, καὶ ἄλλους ἂν ἔχοιτε πολλοὺς θεοὺς, οἷος ὁ Ἀκινάκης ἐστὶ, τὸν οἶστον, καὶ τὴν λόγχην, καὶ κώνειον, καὶ βρόχον, καὶ τὰ τοιαῦτα· ποικίλος γὰρ οὗτος ὁ θεός, ὁ θάνατος, καὶ ἀπειροὺς τὰς ἐφ' ἑαυτὸν παρέχεται ἀγούσας ὁδοὺς.

ΤΟΣ. Ὁρᾶς, τοῦτο ὡς ἐριστικὸν ποιεῖς καὶ δικανικὸν, ὑποκρούων μεταξὺ καὶ διαφθεῖρων μου τὸν λόγον· ἐγὼ δὲ ἡσυχίαν ἤγον, σοῦ λέγοντος.

ΜΝΗΣ. Ἀλλ' οὐκ αὐθίς γε, ὦ Τόξαρι, ποιήσω τοῦτο, πᾶν γὰρ ὀρθῶς ἐπετίμησας· ὥστε θαρρῶν τό γε ἐπὶ τοῦτω λέγε, ὡς μηδὲ παρόντος ἐμοῦ τοῖς λόγοις, οὕτω σιωπήσομαί σοι.

3η. ΤΟΣ. Τετάρτη μὲν ἦν ἡμέρα τῆς φιλίας Δανδάμιδι καὶ Ἀμιζώκῃ, ἀφ' οὗ τὸ ἀλλήλων αἶμα συνεπετώκεσαν ἦκον δὲ ἡμῖν ἐπὶ τὴν χώραν Σαυρομάται, μυρίοις μὲν ἰππεῦσιν· οἱ πεζοὶ δὲ τρεῖς τοσοῦτοι ἐπέληλυθέναι ἐλέγοντο. Οἷα δὲ οὐ προειδομένοις τὴν ἐφοδὸν αὐτῶν ἐπισπεσόντες, ἅπαντας μὲν τρέπουσι, πολλοὺς δὲ τῶν μαχίμων κτείνουσι· τοὺς δὲ καὶ ζῶντας ἀπάγουσι, πλὴν εἴ τις ἐφθῆ διανηξάμενος εἰς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ, ἔνθα ἡμῖν τὸ ἡμισυ τοῦ στρατοπέδου καὶ μέρος τῶν ἀμαζῶν ἦν· οὕτω γὰρ ἐσκηνώσαμεν τότε, οὐκ οἶδα ὅ,τι δόξαν τῆς ἀρχιπλάνοις ἡμῶν, ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας τοῦ Τανάϊδος. Εὐθύς οὖν ἦ τε λεία περιηλαίνετο, καὶ τὰ αἰχμαλώτα συνείγετο, καὶ τὰς σκηνὰς διήρπαζον, καὶ τὰς ἀμάζας καταλαμβάνοντο, αὐτάνδρους τὰς πλείστας ἀλίσκομενας, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ὑβρίζοντες τὰς παλλακίδας καὶ τὰς γυναῖκας. Ἡμεῖς δὲ ἠνιώμεθα τῷ πράγματι.

40. Ὁ δὲ Ἀμιζώκης ἀγόμενος, (ἐαλώκει γὰρ) ἐβόα τὸν φίλον ὀνομαστί, κακῶς δεδεμένος, καὶ ὑπεμύμνησκε τῆς κύλικος· καὶ τοῦ αἵματος ὧν ἀκούσας ὁ Δάνδαμις, οὐδὲν ἔτι μελλήσας, ἀπάντων ὄρωντων, διανήχεται εἰς τοὺς πολεμίους· καὶ οἱ μὲν Σαυρομάται, διηρμένοι τοὺς ἄκοντας, ὤρμησαν ἐπ' αὐτὸν ὡς κατακεντήσοντες· ὁ δὲ ἐβόα τὸν Ζίριν· τοῦτο δὲ ἦν τις εἶπη, οὐκέτι φονεύουσιν αὐτὸν, ἀλλὰ δέχονται, ὡς ἐπὶ λύτροις ἦκοντα. Καὶ δὴ ἀναχθεὶς πρὸς τὸν ἀρχοντα αὐτῶν, ἀπήτει τὸν φίλον· ὁ δὲ λύτρα ἤτει· μὴ γὰρ προήσασθαι, εἰμὴ μεγάλα ὑπὲρ αὐτοῦ λάβῃ. Ὁ Δάνδαμις δὲ, ἃ μὲν εἶχον, φησὶν, ἅπαντα διήρπασται ὑφ' ὑμῶν, εἰ δέ τι δύναμαι γυμνός ὀποτελέσαι, ἔτοιμος ὑποστῆναι ὑμῖν, καὶ πρόσταττε ὅ,τι ἂν θέλης· εἰ βούλει δὲ, ἐμὲ ἀντὶ τούτου λαβὼν, κατὰχρησαι πρὸς ὅ,τι σοι φίλον. Ὁ δὲ Σαυρομάτης, οὐδὲν, ἔφη, δεῖ ὄλον κατέχρησθαι σε, καὶ ταῦτα Ζίριν ἦκοντα· σύ δὲ, ὧν ἔχεις, μέρος καταβλῶν, ἄγου τὸν φίλον. Ἦρστο ὁ Δάνδαμις ὅ,τι καὶ βούλεται λαβεῖν· ὁ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἤτησεν. Ὁ δὲ αὐτίκα παρέσχεν ἐκκόπτειν αὐτούς· κἀπειδὴ ἐξεκέκοπτο, καὶ ἤδη τὰ λύτρα εἶχον οἱ Σαυρομάται, παραλαβὼν τὸν Ἀμιζώκην, ἐπανήει, ἐπερείδόμενος αὐτῷ, καὶ ἅμα διανηξάμενος ἀπεσώθησαν πρὸς ἡμᾶς.

41. Τοῦτο γενόμενον παρεμυθήσατο ἅπαντας Σκυθίας, καὶ οὐκέτι ἠττάσθαι ἐνόμιζον, ὄρωντες ὅτι τὸ μέγιστον ἡμῖν τῶν ἀγαθῶν, οὐκ ἀπήγαγον οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ὅτι ἦν παρ' ἡμῖν ἡ ἀγαθὴ γνώμη, καὶ ἡ πρὸς τοὺς φίλους πίστις. Καὶ τοὺς Σαυρομάτας δὲ τὸ αὐτὸ οὐ μετρίως ἐφόβησε, λογιζομένους πρὸς οἷους ἄνδρας ἐκ παρασκευῆς μαχοῦνται, εἰ καὶ ἐν τῷ ἀπροσδοκῆτῳ τότε ὑπερέσχον ὥστε, νυκτὸς ἐπιγενομένης, ἀπολιπόντες τὰ πλεῖστα τῶν βροσκλημάτων, καὶ τὰς ἀμάξας ἐμπρήσαντες, ὄχοντο φεύγοντες. Ὁ μόντος Ἀμιζώκης οὐκέτι ἠνέσχετο βλέπειν αὐτὸς ἐπὶ τυφλῷ τῷ Δανδάμιδι, ἀλλὰ τυφλώσας καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν, ἀμφοτέροι κέθηνται ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν δημοσίᾳ μετὰ πάσης τιμῆς τρεφόμενοι.

42. Τί τοιοῦτον, ὦ Μνήσιππε, ὑμεῖς ἔχετε ἂν εἰπεῖν, εἰ καὶ ἄλλους σοι δέκα δοίη τις ἐπὶ τοῖς πέντε καταριθμησάσθαι ἀνωμότους, εἰ βούλει, ὡς καὶ πολλὰ ἐπιψεύδαιο αὐτοῖς; Καί τοι ἐγὼ μὲν σοι γυμνὸν τὸ ἔργον διηγησάμην· εἰδὲ σύ τινα τοιοῦτον ἐλεγες, εὐοῖδα, ὅπως ἂν κομφά ἐγκατέμιξας τῶν

λόγω, οἷα ἰκέτευεν ὁ Δάνδαμις, καὶ ὡς ἐτυφλοῦτο, καὶ ἃ εἶπε, καὶ ὡς ἐπανῆκε, καὶ ὡς ὑπεδέξαντο αὐτὸν ἐπευφημοῦντες οἱ Σκύθαι, καὶ ἄλλα ὅποια ὑμεῖς μηχανᾶσθαι εἰώθατε πρὸ τὴν ἀκρόασιν.

43. Ἄκουε γοῦν καὶ ἄλλον ἰσότιμον, Βελίτταν, Ἀμιζώκου τούτου ἀνεψιόν· ὅς, ἐπεὶ κατασπασθέντα ἐκ τοῦ ἵππου ὑπὸ λέοντος εἶδε Βάσθην τὸν φίλον (ἅμα δὲ ἔτυγον θηρώντες), καὶ ἤδη ὁ λέων, περιπλακείς αὐτῷ, ἐνεπεφύκει τῷ λαιμῷ, καὶ τοῖς ὄνουζιν ἐσπάρασσε, καταπληθῆσας καὶ αὐτός, ἐπιπίπτει κατόπιν τῷ θηρίῳ, καὶ περισπα, πρὸς ἑαυτὸν παροξύνων, καὶ μετάγων, καὶ διὰ τῶν ὀδόντων μεταξύ διείρων τοὺς δακτύλους, καὶ τὸν Βάσθην, ὡς οἶόν τε ἦν, ὑπεξελεῖν πειρώμενος τοῦ δήγματος· ἄχρι δὲ ὁ λέων, ἀφείς ἐκεῖνον ἡμιθνήτα ἤδη, ἐπὶ τὸν Βελίτταν ἀπεστράφη, καὶ συμπλακείς ἀπέκτεινε ἀκείνον· ὁ δὲ ἀποθνήσκων τὸ γοῦν τοσοῦτον ἔφη πατάξας τῷ ἀκινάκῃ τὸν λέοντα εἰς τὸ στέρον, ὥστε ἅμα πάντες ἀπέθανον, καὶ ἡμεῖς ἐθάψαμεν αὐτούς, δύο τάφους ἀναχώσαντες πλησίον, ἓνα μὲν τῶν φίλων, ἓνα δὲ κατ' ἀντικρὺ τοῦ λέοντος.

44. Τρίτην δὲ σοὶ διηγήσομαι, ὦ Μνήσιππε, τὴν Μακέντου φιλίαν, καὶ Λογγάτου, καὶ Ἀρσακόμα. Ὁ γὰρ Ἀρσακόμας οὗτος ἠράσθη Μαζαίας τῆς Λευκάνορος, τοῦ βασιλεύσαντος ἐν Βοσπόρῳ, ὅποτε ἐπρέσβευεν ὑπὲρ τοῦ δασμοῦ, ὃν οἱ Βοσπορανοὶ αἰεὶ φέροντες ἡμῖν τότε ἤδη τρίτον μῆνα ὑπερήμεροι ἐγεγέννητο· ἐν τῷ δεῖπνῳ γοῦν ἰδὼν τὴν Μαζαίαν, μεγάλην καὶ καλὴν παρθένον, ἤρα, καὶ πονηρῶς εἶχε. Τὰ μὲν οὖν περὶ τῶν φόρων διεπέπρακτο ἤδη, καὶ ἐχρημάτιζεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, καὶ εἰστία, ἤδη αὐτὸν ἀποπέμπων. Ἔθος δὲ ἐστὶ ἐν Βοσπόρῳ τοὺς μνηστῆρας ἐπὶ τῷ δεῖπνῳ αἰτεῖν τὰς κόρας, καὶ λέγειν, οἳ τινες ὄντες ἀξιοῦσι καταδεχθῆναι ἐπὶ τὸν γάμον. Καὶ δὴ καὶ τότε ἔτυγον ἐν τῷ δεῖπνῳ πολλοὶ μνηστῆρες παρόντες, βασιλεῖς, καὶ βασιλέων παῖδες, καὶ Τιγραιπάτης ἦν ὁ Λαζῶν δυνάστης, καὶ Ἀδύρμαχος, ὁ Μαχλυνηῆς ἄρχων, καὶ ἄλλοι πολλοί. Δεῖ δὲ τῶν μνηστῆρων ἕκαστον προσαγγεῖλαντα ἑαυτὸν, διότι μνηστευόμενος ἔχει, δεῖπνεῖν ἐν τοῖς ἄλλοις κατακείμενον ἐφ' ἡσυχίας· ἐπειδὴν δὲ παύσωνται δειπνοῦντες, αἰτήσαντα φιάλην ἐπισπεῖσαι κατὰ τῆς τραπέζης, καὶ μνηστεύεσθαι τὴν παιδα, πολλὰ ἐπαινοῦντα ἑαυτὸν, ὡς τις ἢ γένους, ἢ πλοῦτου, ἢ δυνάμεως ἔχει.

45. Πολλῶν οὖν κατὰ τόνδε τὸν νόμον σπεισάντων, καὶ αἰτησάντων, καὶ βασιλείας καὶ πλοῦτους καταριθμησαμένων, τελευταῖος ὁ Ἀρσακόμας αἰτήσας τὴν φιλήν, οὐκ ἔσπεισεν (οὐ γὰρ ἔθος ἡμῖν ἔχειν τὸν οἶνον, ἀλλὰ ὕβρις εἶναι δοκεῖ τοῦτο εἰς τὸν θεόν.) Πῶν δὲ ἀμυστι, δός μοι, ὦ βασιλεῦ, ἔφη, τὴν θυγατέρα σου Μαζαίαν γυναῖκα ἔχειν, πολὺ ἐπιτηδαιοτέρῳ τούτων ὄντι, ὅποσα γε ἐπὶ τῷ πλούτῳ καὶ τοῖς κτήμασι. Τοῦ δὲ Λευκάνορος θαυμάσαντος (ἠτίστατο γὰρ πένητα τὸν Ἀρσακόμαν, καὶ σκυθῶν τῶν πολλῶν) καὶ ἐρομένου, πόσα δὲ βροσκήματα, ἢ πόσας ἀμάξας ἔχεις, ὦ Ἀρσακόμα; ταῦτα γὰρ ὑμεῖς πλουτεῖτε. Ἄλλ' οὐχ ἀμάξας, ἔφη, ἔχω, οὐδὲ ἀγέλας, ἀλλ' εἰσὶ μοι δύο φίλοι καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ, οἳ οὐκ ἄλλω σκυθῶν. Τότε μὲν οὖν ἐγελάσθη ἐπὶ τούτοις, καὶ παρώφθη, καιμεθύειν ἔδοξεν. Ἐπειδὴ δὲ προκρίθεις τῶν ἄλλων Ἀδύρμαχος ἐμελλεν ἀπάξειν τὴν νόμφην εἰς τὴν Μαιῶτιν, παρὰ τοὺς Μάχλους.

46. Ὁ δὲ Ἀρσακόμας ἐπανελθὼν οἴκαδε, μὲνυεῖ τοῖς φίλοις, ὡς ἀτιμασθεῖν ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ γελασθεῖν ἐν τῷ συμποσίῳ, πένης εἶναι δόξας, καίτοι, ἔφη, ἐγὼ διηγησάμεν αὐτῷ τὸν πλοῦτον, ὅποσος ἐστὶ μοι, ὑμᾶς, ὦ Λογγάτα καὶ Μακέντα, καὶ τὴν εὐνοίαν τὴν ὑμετέραν πολὺ ἀμείνω καὶ βεβαιωτέραν τῆς Βοσπορανῶν δυνάμεως. Ἄλλ' ἐμοῦ ταῦτα διεξιόντος, ἡμᾶς μὲν ἐγλεῦάζε καὶ κατεφρόνει, Ἀδουρμύχῳ δὲ τῷ Μάγλυϊ παρέδωκεν ἀπάγειν τὴν νόμφην, ὅτι χρυσᾶς γε φιάλας ἐλέγετο ἔχειν δέκα, καὶ ἀμάξας τετρακλίνας ὀγδοήκοντα, καὶ πρόβατα, καὶ βοῦς πολλούς. Οὕτως ἅσα προετίμησεν ἀνδρῶν ἀγαθῶν βροσκήματα πολλὰ, καὶ ἐκπώματα περιεργα, καὶ ἀμάξας βρεσίας. Ἐγὼ δὲ, ὦ φίλοι, δι' ἀμφοτέρα ἀνιδῶμαι, καὶ γὰρ ἔρῳ τῆς Μαζαίας, καὶ ἡ ὕβρις ἐν τοσοῦτοις ἀνθρώποις ὡς μετρίως μου καθίκετο οἶμαι δὲ καὶ ὑμᾶς ἐπίσης ἠδικῆσθαι· τὸ γὰρ τρίτον μετ' ἑκάστῳ ὑμῶν τῆς ἀτιμίας, εἴγε οὕτω βιοῦμεν, ὡς ἀπ' οὐ συνεληλύθημεν, εἰς ἀνθρώπος ὄντες, καὶ τὰ αὐτὰ ἀνιδόμενοι, καὶ τὰ αὐτὰ χαίροντες. Οὐ μόνον, ἐπεῖπεν ὁ Λογγάτης, ἀλλὰ καὶ ἕκαστος ἡμῶν ὅλος ὕβρισταί, ἐπότε σὺ τοιαῦτα ἔπαθες.

47. Πῶς οὖν, ὁ Μακέντης ἔφη, χρυσόμεθα τοῖς παροῦσι; Διελώμεθα, ἔφη ὁ Λογγάτης, τὸ ἔργον· καὶ ἐγὼ μὲν ὑπισχνούμαι Ἀρσακόμα τὴν κεφαλὴν κομιεῖν τὴν Λευκάνορος, σὲ δὲ χρὴ τὴν νόμφην ἐπανάγειν αὐτῷ. Οὕτω γινέσθω, ἔφη· σὺ δὲ,

δ' Ἀρσακόμα, ἐν τοσούτῳ (εἰκὸς γὰρ καὶ στρατείας καὶ πόλεμου τὸ μετὰ τοῦτο δεήσειν) ἡμᾶς αὐτοῦ περιμένων συνάγειρε, καὶ παρασκευάζε ὄπλα, καὶ ἵππους, καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν ὡς πλείστην· ῥᾶστα δ' ἂν πολλοὺς προσαγάγοις, αὐτὸς τε ἀγαθὸς ὢν, καὶ ἡμῖν οὐκ ὀλίγων ὄντων οἰκείων, μάλιστα δὲ εἰ καθέζοιο ἐπὶ τῆς βύρσης τοῦ βροῦς. Ἔδοξε ταῦτα, καὶ ὁ μὲν ἐχώρει, ὡς εἶχεν, εὐθὺς ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου ὁ Λογγάτης· ὁ Μακέντης δὲ ἐπὶ τοὺς Μάχλους, ἰπκότη· ἕκαστος· ὁ δὲ Ἀρσακόμας, οἰκοὶ μένων, τοῖς τε ἠλικιωταῖς διελέγετο, καὶ ὥπλιζε δύναμιν παρὰ τῶν οἰκείων· τέλος δὲ καὶ ἐπὶ τῆς βύρσης ἐκαθέζετο.

48. Τὸ δὲ ἔθος ἡμῖν τὸ περὶ τὴν βύρσαν οὕτως ἔχει. Ἐπειδὴν ἀδικηθεῖς τις πρὸς ἑτέρου, ἀμυνασθαι βουλόμενος, ἴδη καθ' ἑαυτὸν οὐκ ἀξιόμαχος ὢν, βούν ἱερεῦσας, τὰ μὲν κρέα κατακόψας ἤψησεν, αὐτὸς δὲ ἐκπετάσας χαμαὶ τὴν βύρσαν, κάθηται ἐπ' αὐτῆς, εἰς τοῦπίσω παραγαγὼν τὸ χεῖρε, ὡσπερ οἱ ἐκ τῶν ἀγκώνων δεδευμένοι. Καὶ τοῦτό ἐστιν ἡμῖν ἡ μεγίστη ἰκετηρία. Παρακειμένων δὲ τῶν κοσῶν τοῦ βροῦς, προτιόντες οἱ οἰκεῖοι, καὶ τῶν ἄλλων ὁ βουλόμενος, μοῖραν ἕκαστος λαβὼν, ἐπιβάς τῇ βύρσῃ τὸν δεξιὸν ποδα, ὑπισχνεῖται κατὰ δύναμιν, ὁ μὲν πέντε ἰππέας παρέξειν ἀσίτους καὶ ἀμίθους, ὁ δὲ δέκα, ὁ δὲ πλείους, ὁ δὲ ὀπλίτας ἢ πεζοὺς, ὀπότους ἂν δύνηται, ὁ δὲ, μόνον ἑαυτὸν, ὁ πενέστατος. Ἀθροίζεται γοῦν ἐπὶ τῆς βύρσης πολὺ πλῆθος ἐνίοτε, καὶ τὸ τοιοῦτον σύνταγμα βεβαιοτάτον τε ἐστὶ συμμῆναι, καὶ ἀπρόσμαχον τοῖς ἐχθροῖς, ἅτε καὶ ἔνορκον ὄν· τὸ γὰρ ἐπιβῆναι τῆς βύρσης, ὄρκος ἐστίν. Ὁ μὲν οὖν Ἀρσακόμας ἐν τούτοις ἦν καὶ ἠθροίσθησαν αὐτῷ ἰππεῖς μὲν ἀμφοὶ τοὺς πεντακισχιλίους, ὀπλίται δὲ, καὶ πεζοὶ, συναμφοτέροι, δισμύριοι.

49. Ὁ δὲ Λογγάτης ἀγνοούμενος παρελθὼν ἐς τὸν Βόσπορον προσέρχεται τῷ βασιλεῖ διοικουμένῳ τι τῆς ἀρχῆς, καὶ φησὶν ἦκειν μὲν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν, ἰδία δὲ αὐτῷ μεγάλα πράγματα κομίζων. Τοῦ δὲ λέγειν κελύσαντος, οἱ μὲν Σκυθαί, φησὶ, τὰ κοινὰ ταῦτα, καὶ τὰ καθ' ἡμέραν ἀξιοῦσι, μὴ ὑπερβαίνειν τοὺς νομέας ὑμῶν ἐς τὸ πεδῖον, ἀλλὰ μέχρι τοῦ τράχωνος νέμειν· τοὺς δὲ ληστάς, οὓς αἰτιᾶσθε ὡς τατατρέχοντας ὑμῶν τὴν χώραν, οὐ φασὶν ἀπὸ κοινοῦ γνώμης ἐκπέμπεσθαι, ἀλλὰ ἰδία ἕκαστον ἐπὶ τῷ κέρδει κλωπεύειν· εἰ

δέ τις ἀλίσκοιτο αὐτῶν, σὲ κύριον εἶναι κολάζειν· ταῦτα μὲν ἐκείνοι ἐπεστάλαξιν.

50. Ἐγὼ δὲ, μηνύω σοι μεγάλην ἐφοδὸν ἰσομένην ἐφ' ὑμᾶς ὑπ' Ἀρσακόμα τοῦ Μαριάντα, ὅς ἐπρέσβευε πρόωην παρὰ σέ, καί, οἶμαι, διότι αιτήσας τὴν θυγατέρα οὐκ ἔτυχε παρὰ σοῦ, ἀγανακτεῖ, καὶ ἐπὶ τῆς βύρσης ἐξδόμενῃ ἡμέραν ἤδη κάθηται, καὶ συνῆκται στρατός οὐκ ὀλίγος αὐτῷ. ἤκουσα, ἔφη ὁ Λευκάνωρ, καὶ αὐτός, ἀθροίζεσθαι δυνάμειν ἀπὸ βύρσης· ὅτι δ' ἐφ' ἡμᾶς συνίσταται, καὶ ὅτι Ἀρσακόμας ὁ ἐλαύνων ἐστίν, ἠγγόουν. Ἄλλ' ἐπὶ σέ, ἔφη ὁ Δογγάτης, ἡ παρασκευή· ἐμοὶ δὲ ἐχθρὸς ὁ Ἀρσακόμας ἐστὶ καὶ ἀχθεταί, διότι προτιμῶμαι αὐτοῦ ὑπὸ τῶν γεραιτέρων, καὶ ἀμεινῶν τὰ πάντα δοκῶ εἶναι· εἰ δέ μοι ὑπόσχοιο τὴν ἑτέραν σου θυγατέρα Βαρκέτιν, οὔτε τὰ ἄλλα ἀναξίω ὑμῶν ὄντι, οὐκ εἰς μακρὰν σοὶ ἤξω, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κομιζῶν. Ὑπισχοῦμαι, ἔφη ὁ βασιλεὺς, μάλα περιδεῆς γενόμενος· ἔγνω γὰρ τὴν αἰτίαν τῆς ὄργης τῆς Ἀρσακόμα, τὴν ἐπὶ τῷ γάμῳ, καὶ ἄλλως ὑπέπτησεν αἰεὶ τοὺς Σκυθᾶς. Ὁ δὲ Δογγάτης, Ὁμοσον, ἔφη, ἢ μὴν φυλάξαι τὰς συνθήκας, μηδὲ ἀπαρνήσασθαι. Τότε ἤδη τούτων γενομένων, καὶ ἐπεὶ ἀνατείνας εἰς τὸν οὐρανὸν ἠθέλεν ὀμνύειν, μὴ σύγε ἐνταῦθα, εἶπε, μὴ καὶ τις ὑπιδῆται τῶν ὀρώντων ἐφ' ὅτῳ ὀρκωμοτοῦμεν, ἀλλ' εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Ἄρεος τουτὶ εἰσελθόντες, ἐπικλεισάμενοι τὰς θύρας, ὀμνύωμεν, ἀκουσάτω δὲ μηδεὶς. Εἰ γὰρ τι τούτων πηθοῖτο Ἀρσακόμας, δέδρα μὴ προθύσηταί με τοῦ πολέμου, χεῖρα οὐ μικρὰν ἤδη περιβεβλημένος. Εἰσὶ-
ωμεν, ἔφη ὁ βασιλεὺς, ὑμεῖς δὲ ἀπόστητε ὅτι πορρωτάτω· μηδεὶς δὲ παρέστω ἐς τὸν νεῶν, ὃν τινα μὴ ἐγὼ καλέσω. Ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν εἰσῆλθον, οἱ δορυφόροι δὲ ἀπέστησαν, σπασάμενος τὸν ἀκινάκην, ἐπισχὼν τῇ ἑτέρᾳ τὸ στόμα, ὡς μὴ βοήσῃε, παίει παρὰ τὸν μαστόν· εἶτα ἀποτεμὼν τὴν κεφαλὴν, ὑπὸ τῇ χλαμύδι ἔχων, ἐξήει, μεταξύ διαλεγόμενος δῆθεν αὐτῷ, καὶ διὰ ταχέων ἤξειν λέγων, ὡς δὴ ἐπὶ τι πεμφοθεὶς ὑπ' αὐτοῦ. Καὶ οὕτως ἐπὶ τὸν τόπον ἀφικόμενος, εἶθα δεδεμένον κατα-
λέλοιπε τὸν ἵππον, ἀναβάς, ἀφιππάσατο εἰς τὴν Σκυθίαν. Δίωξις δὲ οὐκ ἐγένετο αὐτοῦ, ἐπιπολὺ ἀγνοησάντων τὸ γεγο-
νός τῶν Βασπορανῶν, καὶ, ὅτε ἔγνωσαν, ὑπὲρ τῆς βασιλείας στασιαζόντων.

51. Ταῦτα μὲν ὁ Δογγάτης ἐπραξε, καὶ τὴν ὑπόσχεσιν

ἀπεπλήρωσε, τῷ Ἀρσακόμῃ παραδοὺς τὴν κεφαλὴν τοῦ Λευκάνορος. Ὁ Μακέντης δὲ, καθ' ὁδὸν ἀκούσας τὰ ἐν Βοσπόρῳ γενόμενα, ἦκεν ἐς τοὺς Μάχλους, καὶ πρῶτος ἀγγείλας αὐτοῖς τὸν φόνον τοῦ βρασιλέως, Ἡ πόλις δὲ, ἔφη, ὦ Ἀδύρμαχε, σὲ γαμβρὸν ὄντα, ἐπὶ τὴν βρασιλείαν καλεῖ, ὥστε σὺ μὲν προσλάσας, παραλαμβάνε τὴν ἀρχὴν, τεταραχμένοις τοῖς πράγμασιν ἐπιφανείς. Ἡ κόρη δὲ κατόπιν σοι ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν ἐπέσθω· ῥᾶον γὰρ οὕτω προσάξεις Βοσπορανῶν τοὺς πολλοὺς, ἰδόντας τὴν Λευκάνορος θυγατέρα. Ἐγὼ δὲ Ἀλανός τέ εἰμι, καὶ τῇ παιδί ταύτῃ συγγενὴς μητρὸθεν· παρ' ἡμῶν γὰρ οὖσαν τὴν Μάστειραν ἠγαγετο ὁ Λευκάνωρ· καὶ νῦν σοι ἤκω παρὰ τῶν τῆς Μαστείρας ἀδελφῶν, τῶν ἐν Ἀλανίᾳ, παρακελευομένων, ὅτι τάχιστα ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν Βόσπορον, καὶ μὴ περιῦδειν ἐς Εὐβίοτον περιελθούσαν τὴν ἀρχὴν, ὅς ἀδελφός ὢν νόθος Λευκάνορος, Σκύθαις μὲν αἰεὶ φίλος ἐστίν, Ἀλανοῖς δὲ ἀπέχθεται. Ταῦτα δὲ ἔλεγεν ὁ Μακέντης, ὁμοσκευος καὶ ὁμόγλωττος τοῖς Ἀλανοῖς ὄν· κοινὰ γὰρ ταῦτα Ἀλανοῖς καὶ Σκύθαις· πλὴν ὅτι οὐ πάνυ κομῶσιν οἱ Ἀλανοί, ὥσπερ οἱ Σκύθαι· ἀλλὰ ὁ Μακέντης καὶ τοῦτο εἰκαστο αὐτοῖς, καὶ ἀποκεκάρκει τῆς κόμης, ὅποσον εἰκός ἦν ἐλαττον κομᾶν τὸν Ἀλανὸν τοῦ Σκύθου· ὥστε ἐπιστευετο διὰ ταῦτα, καὶ ἐδόκει Μαστείρας καὶ Μαζαίας συγγενὴς εἶναι.

52. Καὶ νῦν, ἔφη, ὦ Ἀδύρμαχε, ἐλαύνειν ἔτοιμος ἄμα σοι ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἢν ἐθέλῃς, μένειν τε, εἰ δεοί, καὶ τὴν παιίδα ἄγειν. Τοῦτο, ἔφη, καὶ μᾶλλον, ὁ Ἀδύρμαχος, ἐθελήσαμεν ἂν, ἀφ' αἵματος ὄντα σε Μαζαίαν ἄγειν. Ἦν μὲν γὰρ ἄμα ἡμῖν ἴης ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἰκπεῖ ἐνὶ πλείους ἂν γενοίμεθα· εἰ δέ μοι τὴν γυναῖκα ἄγοις, ἀντὶ πολλῶν ἂν γένοιο. Ταῦτα ἐγένετο· καὶ ὁ μὲν ἀπῆλαινε, παραδοὺς τῷ Μακέντῃ ἄγειν τὴν Μαζαίαν, παρθένον ἔτι οὖσαν· ὁ δὲ ἡμέρας μὲν ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἦγεν αὐτήν. Ἐπεὶ δὲ νύξ κατέλαβεν, ἀναθέμενος ἐπὶ τὸν ἵππον, (ἐτεθεραπεύκει δὲ ἄλλον ἕνα σφίσιν ἵππεξ ἐπισθαί) ἀναπηδήσας καὶ αὐτός, οὐκέτι παρὰ τὴν Μαζαίαν ἤλαινε, ἀλλ' ἀποτραπόμενος εἰς τὴν μεσόγειαν, ἐν δεξιᾷ λαβὼν τὰ Μετραίων ὄρη, διανηκνύων μεταξὺ τὴν παιίδα, τριταῖος ἐτέλεσεν ἐκ Μαχλῶν ἐς Σκύθας. Καὶ ὁ μὲν ἵππος αὐτῷ, ἐπειδὴ ἐπαύσατο τοῦ δρόμου, μικρὸν ἐπιστάς ἀποθνήσκει.

53. Ὁ δὲ Μακέντης, ἐγχειρίσας τὴν Μαζαίαν τῷ Ἀρσακόμῳ

μα, Δέδεξο, εἶπε, καὶ παρ' ἐμοῦ τὴν ὑπόσχεσιν. Τοῦ δὲ πρὸς τὸ ἀνέλπιστον τοῦ θεάματος καταπλαγέντος, καὶ χάριν ὁμολογούντος, παῦσε, ἔφη ὁ Μακέντης, ἄλλον με ποιῶν σεαυτοῦ. Τὸ γὰρ χάριν ἐμοὶ ὁμολογεῖν ἐρ' οἷς ἔπραξα τούτοις, τοῖόν δέ ἐστιν, ὡσπερ ἂν ἡ ἀριστερά μου χάριν εἶδειν τῇ δεξιᾷ, διότι τρωθεῖσάν ποτε αὐτὴν ἐθεράπευσε, καὶ φιλοφρόνως ἐπεμελήθη καμνούσης. Γελοῖα τοίνυν καὶ ἡμεῖς ἂν ποιοῖμεν, εἰ πάλαι ἀναμιχθέντες, καὶ, ὡς οἶόν τε ἦν, εἰς ἓνα συνελθόντες, ἔτι μέγα νομιζοίμεν εἶναι, εἰ τὸ μέρος ἡμῶν ἔπραξέ τι χρηστὸν ὑπὲρ ὄλου τοῦ σώματος· ὑπὲρ ἑαυτοῦ γὰρ ἔπραττε, μέρος ὄν τοῦ ὄλου εὐπάσχοντος. Οὕτω μὲν ὁ Μακέντης ἔφη τῷ Ἀρσακόμα χάριν ὁμολογήσαντι. Ὁ δὲ Ἀδύρμαχος, ὡς ἤκουσε τὴν ἐπιβουλήν, εἰς μὲν τὸν Βόσπορον οὐκέτι ἦλθεν, (ἤδη γὰρ Εὐβίσιος ἤρχεν, ἐπικληθεὶς ἐκ Σαυροματῶν, παρ' οἷς διέτριβεν) εἰς δὲ τὴν αὐτοῦ ἐπανελθὼν, καὶ στρατιάν πολλὴν συναγαγὼν, διὰ τῆς ὄρεινης ἐσέβαλεν ἐς τὴν Σκυθίαν· καὶ ὁ Εὐβίσιος οὐ μετὰ πολὺ καὶ οὗτος εἰσέπεσεν, ἄγων πανδημίη μὲν τοὺς Ἕλληνας, Ἀλανοὺς δὲ καὶ Σαυρομάτας ἐπικλήτους ἐκατέρους διασυρῖους· ἀναμιξάντες δὲ τὰ στρατεύματα, ὁ Εὐβίσιος καὶ ὁ Ἀδύρμαχος, ἐνέα μυριάδες ἄπαντες ἐγένοντο, καὶ τούτων τὸ τρίτον, ἵπποτοξόται. Ἡμεῖς δὲ (καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς μετέσχον τῆς ἐξόδου, αὐτοῖς ἐπιδοὺς ἐν τῇ βύρσῃ τότε ἵππεας αὐτοτελεῖς ἑκατὸν) οὐ πολλῶ ἔλαττον τῶν τρισυρῖων σὺν τοῖς ἵππεῦσι συναθροισθέντες, ὑπεμένομεν τὴν ἐφοδὸν· ἐστρατήγει δὲ ὁ Ἀρσακόμας. Καὶ ἐπειδὴ προσιόντας εἶδομεν αὐτοὺς, ἀντεπήγομεν, προσπαφέντες τὸ ἵππικόν. Γενομένης δὲ ἐπιπολῆ μάχης καρτερᾶς, ἐνεδίδου ἤδη τὰ ἡμέτερα, καὶ παρερρήγνυτο ἡ φάλαγξ· καὶ τέλος εἰς δύο διεκόπη τὸ Σκυθικόν ἄπαν, καὶ τὸ μὲν ὑπέφευγεν, οὐ πάνυ σαφῶς ἠττημένον, ἀλλ' ἀναχώρησις ἐδόκει ἢ φυγή. Οὐδὲ γὰρ οἱ Ἄλανοι ἐτόλμων ἐπιπολῆ διώκειν τὸ δὲ ἡμισυ, ὅπερ καὶ ἔλαττον, περισχόντες οἱ Ἄλανοι καὶ Μαχλῆες ἔκοπτον πανταχόθεν, ἀφθόως ἀφιέντες τῶν οἰστῶν καὶ ἀκοντίων, ὥστε πάνυ ἐπονοῦντο ἡμῶν οἱ περιεσχημένοι, καὶ ἤδη πρᾶντο οἱ πολλοὶ τὰ ὄπλα.

55. Ἐν τούτοις δὲ ὁ Λογγάτης καὶ ὁ Μακέντης ἔτυχον ὄντες, καὶ ἐτέτρωντο ἤδη, προκινδυνεύοντες, ὁ μὲν πυρακτωθεὶς τὸν μηρὸν ὁ Λογγάτης, ὁ Μακέντης δὲ πελέκει εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ κοντῶ εἰς τὸν ὄμον· ὅπερ αἰσθόμενος ὁ Ἀρσακόμας,

ἐν ἡμῖν τοῖς ἄλλοις ὄν, δεινὸν ἠγησάμενος, εἰ ἄπεισι καταλιπὼν τοὺς φίλους, προσβάλων τοὺς μύωπας τῷ ἵππῳ, ἐμβόησας ἤλαυνε διὰ τῶν πολεμίων, κοπιδα διηρομένους, ὥστε τοὺς Μάχλυας μὴδὲ ὑποστήναι τὸ ῥόθιον τοῦ θυμοῦ, ἀλλὰ διαιρεθέντες ἐδῶκαν αὐτῷ διεξιελθεῖν. Ὁ δὲ ἀνακτησάμενος τοὺς φίλους, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας παρακαλέσας, ὤρμησεν ἐπὶ τὸν Ἀδύρμαχον, καὶ πατάξας τῇ κοπιδῇ παρὰ τὸν αὐχένα, μέγρι τῆς ζώνης διέτεμε. Πесόντος δὲ ἐκείνου, διελήθη τὸ Μαχλυϊκὸν ἅπαν, καὶ τὸ Ἀλανικὸν οὐ μετὰ πολὺ, καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τούτοις ὥστε ἐκρατοῦμεν ἐξ ὑπαρχῆς ἡμεῖς, καὶ ἐπεξηλθομεν ἂν ἐπιπολὺ κτεινόντες, εἰ μὴ νῦν τὸ ἔργον ἀφέλετο. Εἰς δὲ τὴν ἐπιούσαν ἰκέται παρὰ τῶν πολεμίων ἤκοντες ἐδέοντο φιλίαν ποιῆσθαι. Βοσπορανοὶ μὲν ὑποτελέσειν διπλάσιον τὸν δασμὸν ὑπισχνούμενοι· Μάχλυες δὲ ὀμήρους δώσειν ἔρασαν· οἱ Ἄλανοι δὲ ἀντὶ τῆς ἐφόδου ἐκείνης, Σινδιανούς ἡμῖν χειρώσασθαι ὑπέστησαν ἐκ πολλοῦ διστώτας. Ἐπὶ τούτοις ἐπεισθημεν, δόξαν πολὺ πρότερον Ἀρσακόμα καὶ Λογγάτη· καὶ ἐγένετο εἰρήνη, ἐκείνων πρυτανευόντων ἕκαστα. Τοιαῦτα, ὦ Μνήσιππε, τολμῶσι ποιεῖν Σκύθαι ὑπὲρ τῶν φίλων.

56. ΜΝΗΣ. Πάνυ τραγικά, ὦ Τόξари, καὶ μῦθοις ὁμοία, καὶ Ἰλωος μὲν ὁ Ἀκίνακῆς καὶ ὁ Ἄνεμος εἶεν, οὓς ὁμοσας· εἰ γοῦν τις ἀπιστοῖη αὐτοῖς, οὐ πάνυ μεμπτός εἶναι δόξειεν ἄν.

ΤΟΞ. Ἄλλ' ὄρα, ὦ γενναῖε, μὴ φθόνος ὑμῶν ἢ ἀπιστία ἤ· πλὴν οὐκ ἐμὲ ἀποτρέψεις ἀπιστῶν καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἰπεῖν, ἃ οἶδα ὑπὸ Σκυθῶν γενόμενα.

ΜΝΗΣ. Μὴ μακρὰ μόνον, ὦ ἄριστε, μὴδὲ οὕτως ἀφέτοις χρώμενος τοῖς λόγοις, ὡς νῦν γε ἄνω καὶ κάτω τὴν Σκυθίαν καὶ τὴν Μαχλυανὴν διαθέων, καὶ εἰς τὸν Βόσπορον ἀπιῶν, εἰτ' ἐπανιών, πάνυ μου κατεγρήσω τῇ σιωπῇ.

ΤΟΞ. Πειστέον καὶ ταῦτά σοι νομοθετοῦντι, καὶ διὰ βραχέων λεκτέον, μὴ καὶ κάμῃς ἡμῖν τῇ ἀκοῇ συμπερινοστώων.

57. Μᾶλλον δὲ ἀκουσον, ἐμοὶ αὐτῷ οἶα φίλος, Σισίννης τοῦνομα, ὑπρέτησεν ὅτε γὰρ Ἀθήναζε ἀπῆειν οἰκοθεν ἐπιθυμία παιδείας τῆς Ἑλληνικῆς, κατέπλευσα ἐς Ἄμαστριν τὴν Ποντικὴν ἐν προσβολῇ δὲ ἐστὶ τοῖς ἀπὸ Σκυθίας προσπλεύουσιν οὐ πολὺ τῆς Καράμβεως ἀπέχουσα ἢ πόλις. Εἶπετο δὲ ὁ Σισίννης, ἑταῖρος ἐκ παιδὸς ὄν. Ἡμεῖς μὲν οὖν καταγωγὴν

τινα ἐπὶ τῷ λιμένι σκεψάμενοι, καὶ τοῦ πλοίου ἐς αὐτὴν μετασκευασάμενοι, ἠγοράζομεν, οὐδὲν πονηρὸν ὑφωρόμενοι· ἐν τοσούτῳ δὲ κλιώπες τινες ἀνασπάσαντες τὸ κλειθρὸν ἐκφέρουσιν ἅπαντα, ὡς μὴδὲ τα ἐς ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαρκέσοντα καταλιπεῖν. Ἐπανελθόντες οὖν οἴκαδε, καὶ τὸ γεγονός μαθόντες, δικάζεσθαι μὲν τοῖς γείτοσι πολλοῖς οὖσιν, ἢ τῷ ξένῳ, οὐκ ἐδοκιμάζομεν, δεδιότες μὴ συκοφάνται δόξωμεν τοῖς πολλοῖς, λέγοντες, ὡς ὑφείλετο ἡμῶν τις Δαρεικὸς τετρακοσίους, καὶ ἐσθῆτα πολλήν, καὶ δάπιδας τινάς, καὶ τᾶλλα ὑπόσα εἶχομεν.

58. Ἐσκοπούμεθα δὲ περὶ τῶν παρόντων ὅ,τι πράζομεν, ἄποροι παντάπασιν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γενόμενοι· καί μοι μὲν ἐδόκει, ὡς εἶχον, αὐτοῦ παραβύσαντα ἐς τὴν πλευρὰν τὸν ἀκινάκην ἀπελθεῖν τοῦ βίου, πρὶν ἀγενές τι ὑποστῆναι, λιμῶ ἢ δίψει πιεσθέντα· ὁ δὲ Σισινηὸς παρεμυθεῖτο, καὶ ἰκέτευε μὴδὲν τοιοῦτον ποιεῖν· αὐτὸς γὰρ ἐπινοήσειν, ἔλεγεν, ὅθεν ἔξομεν ἰκανῶς τὰς τροφάς· καὶ τότε μὲν ξύλα ἐκ τοῦ λιμένος παρεκόμισε, καὶ ἤκεν ἡμῖν ἐκ τοῦ μισθοῦ ἐπισιτισάμενος. Ἔωθεν δὲ περιῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν εἶδε πομπήν τινα, ὡς ἔφη, γενναίων καὶ καλῶν νεανίσκων· μονομαχεῖν δὲ αὐτοὶ ἐπὶ μισθῷ ἀνδρολογηθέντες, ἐς τρίτην ἡμέραν διαγωνιεῖσθαι ἐμίλλον. Καὶ δὴ τὸ πᾶν ὡς εἶχεν ἀμφ' αὐτοὺς πυθόμενος, ἄλθων ὡς ἐμὲ, μηκέτι, ὦ Τόξαρι, ἔφη, σαυτὸν πένητα λέγε· εἰς γὰρ τρίτην ἡμέραν πλούσιόν σε ἀπορᾶνῶ.

59. Ταῦτα εἶπε, καὶ πονηρῶς τὸ μεταξὺ ἀποζήσαντες, ἐνστάσης ἤδη τῆς θείας, ἐθεώμεθα καὶ αὐτοί. Παραλαβὼν γάρ με ὡς ἐπὶ τερπνόν τι καὶ παράδοξον θέαμα τῶν Ἑλληνικῶν, ἄγει εἰς τὸ θέατρον καὶ καθίσαντες ἐωρῶμεν, τὸ μὲν πρῶτον ὑπορία κατακοντιζόμενα, καὶ ὑπὸ κυνῶν διωκόμενα, καὶ ἐπ' ἀνθρώπους δεδεμένους ἀφείμενα, κακούργους τινάς, ὡς εἰκάζομεν. Ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον οἱ μονομάχοι, καὶ τινὰ παραγαγὼν ὁ κήρυξ εὐμεγέθη νεανίσκον, εἶπεν, ὅστις ἂν ἐθέλῃ τούτῳ μονομαχηθῆσαι, ἤκειν εἰς τὸ μέσον, δραχμὰς ληψόμενος, μυρίας, μισθὸν τῆς μάχης, ἐνταῦθα ἐξάνιστάται ὁ Σισινηὸς, καὶ καταπδησας ὑπέστη μαχεῖσθαι, καὶ τὰ ὄπλα ἤτει. Καὶ τὸν μισθὸν λαβὼν, τὰς μυρίας, ἐμοὶ φέρων, ἐνεχείρισε· καὶ εἰ μὲν κρατήσομαι, ὦ Τόξαρι, εἶπεν, ἅμα ἅπιμεν, ἔχοντες τὰ ἀρκούντα· ἢν δὲ πέσω, θάψας με ὑποχώρει ὀπίσω ἐς Σικίθας. Ἐγὼ μὲν ἐπὶ τούτοις ἐκώκυον.

60. Ὁ δὲ λαβὼν τὰ ὄπλα, τὰ μὲν ἄλλα περιεδήσατο, τὸ κράνος δὲ οὐ κατέθηκεν, ἀλλ' ἀπὸ γυμνῆς τῆς κεφαλῆς καταστάς ἐμάχετο· καὶ τὸ μὲν πρῶτον τιτρώσεται αὐτὸς καμπύλῳ τῷ ξίφει ὑποτυμβείς τὴν ἰγνῆν, ὥστε αἷμα ἔρρει πολὺ· ἐγὼ δὲ προστεθήκειν ἤδη τῷ δέει· θρασύτερον δὲ ἐπιφερόμενον τηρήσας τὸν ἀντίπαλον παίει εἰς τὸ στέρον, καὶ διήλασεν, ὥστε αὐτίκα ἐπεπτώκει πρὸ τοῖν ποδοῖν αὐτοῦ· ὁ δὲ κάμνων καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ τραύματος, ἐπεκαθίζε τῷ νεκρῷ, καὶ μικροῦ δεῖν, ἀφῆκεν αὐτὸν ἢ ψυχῇ· ἀλλ' ἐγὼ προσδραμὼν ἀνέστησα καὶ παρεμυθησάμην. Ἐπει δὲ ἀφείτο ἤδη νενικηκώς, ἀράμενος αὐτὸν ἐκόμισα εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπιπολὺ θεραπευθεὶς ἐπέζησε μὲν, καὶ ἔστι μέχρι νῦν ἐν Σκύθαις, γήμας τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν, χωλὸς δὲ ἔστιν ὁμῶς ἀπὸ τοῦ τραύματος. Τοῦτο, ὦ Μνήσιππε, οὐκ ἐν Μάγλυσιν, οὐδ' ἐν Ἀλάνιᾳ ἐγένετο, ὡς ἀμάρτυρον εἶναι, καὶ ἀπιστεῖσθαι δύνασθαι, ἀλλὰ πολλοὶ πάρεσιν Ἀμαστριανῶν, μεμνημένοι τὴν μάχην τοῦ Σισίνου.

61. Πέμπτον ἔτι σοι τὸ Ἀθαύγα ἔργον διήγησάμενος, παύσομαι. Ἦκέ ποτε οὗτος ὁ Ἀθαύγας εἰς τὴν Βορυσθενιτῶν πόλιν, ἐπαγόμενος καὶ γυναῖκα, ἧς ἦρα μάλιστα, καὶ παιδίᾳ δύο. Τὸ μὲν ἐπιμαστιδίον ἄρβεν, τὸ δὲ ἕτερον κόρη ἐπτέτις ἦν· συναπεδήμει δὲ καὶ ἑταῖρος αὐτοῦ Γυνδάνης, οὗτος μὲν καὶ νοσῶν ἀπὸ τοῦ τραύματος, ὁ ἐτέρωτο κατὰ τὴν ὁδὸν ὑπὸ ληστῶν, ἐπιπεσόντων σφίσι· διαμαχόμενος γὰρ πρὸς αὐτοὺς, ἐλαύνεται εἰς τὸν μηρὸν, ὥστε οὐδὲ εἶσθαι ἐδύνατο ὑπὸ τῆς ὀδύνης. Νύκτωρ δὲ καθευδόντων (ἔτυχον γὰρ ἐν ὑπερώῳ τινὶ κατοικοῦντες) πυρκαϊῇ μεγάλη ἐξανίσταται, καὶ πάντα περιεκλείετο, καὶ περιείχεν ἢ φλόξ ἀπανταχάθεν τὴν οἰκίαν· ἐνταῦθα δὲ ἀνεγρόμενος ὁ Ἀθαύγας, καταλιπὼν τὰ παιδιά κλαυθυριζόμενος, καὶ τὴν γυναῖκα ἐκκρεμαμένην ἀποσεισάμενος, καὶ σώζειν αὐτὴν περικελευσάμενος, ἀράμενος τὸν ἑταῖρον, κατήλθε, καὶ ἔφθη διεκπαίσας, καθὼ μὴδέπω τελείως ἀπεκέκαυτο ὑπὸ τοῦ πυρός· ἡ γυνὴ δὲ φέρουσα τὸ βρέφος εἶπετο, ἀκολουθεῖν κελύσασα καὶ τὴν κόρην· ἡ δὲ ἡμίφλεκτος ἀφείσα τὸ παιδίον ἐκ τῆς ἀγκάλης, μόλις διεπήδησε τὴν φλόγα, καὶ ἡ παῖς σὺν αὐτῇ, παρὰ μικρὸν ἐλθούσα κάκεινῃ ἀποθανεῖν. Καὶ ἐπειδὴ ὠνείδισέ τις ὕστερον τὸν Ἀθαύγαν, διότι προδοὺς τὰ τέκνα, καὶ τὴν γυναῖκα, ἡ δὲ Γυνδάνην ἐξεκόμισεν, ἀλλὰ

παῖδας μὲν, ἔφην, καὶ αὖτις ποιήσασθαι μοι βράδιον, καὶ ἀδελφὸν εἰ ἀγαθὸν ἔσονται οὗτοι· φίλον δὲ οὐκ ἂν εὔρωμι ἄλλον ἐν πολλῷ χρόνῳ τοιοῦτον, οἷός Γυνδάνης ἐστὶ, πείραν μοι πολλὴν τῆς εὐνοίας παρεσχημένος.

62. Εἶρηκα, ὦ Μνήσιππε, ἀπὸ πολλῶν πέντε τούτους προχειρισάμενος. Ἦδη δὲ καιρὸς εἶη κεκρισθαι, ὁπότερον ἡμῶν ἢ τὴν γλώτταν ἢ τὴν δεξιάν ἀποτεμῆσθαι δεοί. Τίς οὖν ὁ δικάρων ἐστίν;

ΜΝΗΣ. Οὐδὲ εἰς· οὐ γὰρ ἐκαθίσασμέν τινα δικαστὴν τοῦ λόγου· ἀλλ' οἶσθα ὃ δράσομεν; ἐπειδὴ νῦν ἄσκοπα τετοξεύκαμεν, αὖτις ἐλόμενοι δίκαιτην, ἄλλους ἐπ' ἐκείνῳ εἶπομεν φίλους, εἴτα, ὅς ἂν ἤττων γενηται, ἀποτεμῆσεται τότε, ἢ ἐγὼ τὴν γλώτταν, ἢ σὺ τὴν δεξιάν· ἢ τοῦτο μὲν ἄγροικόν· ἐπεὶ δὲ καὶ σὺ φιλίαν ἐπαινεῖν ἐδοξας, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἠγοῦμαι ἀνθρώποις εἶναι τούτου κτῆμα ἄμεινον ἢ κάλλιον, τί οὐχὶ καὶ ἡμεῖς συνθέμενοι πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, φίλοι τε αὐτόθεν εἶναι, καὶ εἰσαεὶ ἔσσεσθαι ἀγαπῶμεν, ἄκρω νικήσαντες, τὰ μέγιστα ἄθλα προσλαβόντες, ἀντι μιᾶς γλώττης, καὶ μιᾶς δεξιᾶς, δύο ἐκάτερος ἐπικτησάμενοι, καὶ προσέτι γε, καὶ ὀφθαλμοὺς τέτταρας, καὶ πόδας τέτταρας, καὶ ὅλως διπλᾶ πάντα; τοιοῦτόν τι γὰρ ἐστὶ συνελθόντες ὃ ἢ τρεῖς φίλοι, ὁποῖον τον Γηρυόνην οἱ γραφεῖς ἐνδείκνυνται, ἄνθρωπον ἐξαχειρα, καὶ τρικέφαλον· ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ τρεῖς ἐκείνοι ἦσαν, ἅμα πράττοντες πάντα, ὡς περ ἐστὶ δίκαιον φίλους γε ἄντας.

63. ΤΟΞ. Εὐγε λέγεις· καὶ οὕτω πτωῶμεν.

ΜΝΗΣ. Ἀλλὰ μῆτε αἵματος, ὦ Τόξαρι, μῆτε ἀκινάκου δεώμεθα, τὴν φιλίαν ἡμῖν βεβηκιάσαντος. Ὁ γὰρ λόγος ὁ παρών, καὶ τὸ τῶν ὁμοίων ὀρέγεσθαι, πολὺ πιστότερα τῆς κύλικος ἐκείνης, ἣν πίνετε· ἐπεὶ τὰ γε τοιαῦτα, οὐκ ἀνάγκης ἀλλὰ γνώμης δεῖσθαι μοι δοκεῖ.

ΤΟΞ. Ἐπαινῶ ταῦτα, καὶ ἤδη ὤμεν φίλοι, καὶ ξένοι, ἐμοὶ μὲν σὺ ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, ἐγὼ δὲ σοι, εἴ ποτε ἐς τὴν Σκυθίαν ἀφίκοιο.

ΜΝΗΣ. Καὶ μὴν εὐ ἴσθι, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι καὶ ἐτι πορρωτέρω ἐλθεῖν, εἰ μέλλω τοιούτοις φίλοις ἐντευξέσθαι, οἷός σὺ, ὦ Τόξαρι, διεφάνης ἡμῖν ἀπὸ τῶν λόγων.